

Мінрегіон України
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
„УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ І ПРОЕКТНИЙ ІНСТИТУТ
ЦИВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА „УКРНДПЦИВІЛЬБУД”

ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ПРОЄКТУ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА
КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ
ОБ’ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021 РІК
ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НА 2022-2023 РОКИ

20048

Зам. інв. №	
Підпис і дата	
Інв. № ориг.	

Т.в.о.директора

Керівник відділу
НМЗТП та ВГС

Р.В. Старинець

І.І. Бегаль

Київ–2020

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

[illegible]

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Зміст та основні цілі Проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки, його зв'язок з іншими документами державного планування	5
1.1. Зміст і основні цілі документу державного планування	5
1.2. Зв'язок Проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки з іншими документами державного планування.....	7
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено.....	14
2.1. Характеристика поточного стану довкілля.....	14
2.1.1. Характеристика компонентів природи	14
2.1.1.1. Геологія та рельєф	14
2.1.1.2. Клімат та атмосферне повітря	15
2.1.1.3. Поверхневі та підземні води.....	18
2.1.1.4. Ґрунти	21
2.1.1.5. Флора, фауна, біорізноманіття	23
2.1.1.6. Ландшафти та культурна спадщина	26
2.1.2. Природно-заповідний фонд.....	27
2.1.3. Здоров'я населення.....	29
2.2. Прогностичні зміни стану навколишнього середовища, якщо проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки не буде затверджено	30
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу.....	32
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом.....	36
4.1. Стан атмосферного повітря Ірпінської міської територіальної громади.....	36
4.2. Екологічна ситуація в галузі водокористування	38
4.3. Екологічна ситуація в галузі землекористування та стан ґрунтів	39
4.4. Проблеми утворення та накопичення відходів.....	41
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки ДДП	42
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	45
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	52
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення.....	54
8.1. Альтернативи для планувальних рішень	54
8.2. Опис методичних підходів	54
8.3. Перелік проблемних питань	55
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	55
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	56
РЕЗЮМЕ	58

ВСТУП

З 12 жовтня 2018 року в Україні введено в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», який визначає необхідність здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування у встановленому законодавством порядку. Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – процедура визначення, опису та оцінювання можливих негативних наслідків виконання та реалізації документів державного планування (далі – ДДП) для довкілля. Метою СЕО є забезпечення високого рівня захисту навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, сприяння інтеграції екологічних міркувань і підготовку документів державного планування з метою досягнення сталого розвитку. Це системний та комплексний інструмент оцінки, який підтримує та інформує про процес прийняття управлінських рішень суб'єктами діяльності які можуть мати можливі екологічні наслідки. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. Відповідно до ст. 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з 1 січня 2020 року стратегічна екологічна оцінка повинна здійснюватися для програм економічного і соціального розвитку.

Об'єктом даної СЕО є проєкт *Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки*.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки (далі - Програма) **є документом державного планування місцевого рівня**.

Замовником СЕО виступає виконавчий комітет Ірпінської міської ради Київської області (далі - Замовник).

Виконавець СЕО – ДП „Український науково-дослідний і проєктний Інститут цивільного будівництва „УКРНДПЦИВІЛЬБУД” (далі - Виконавець)

СЕО здійснювалася паралельно із підготовкою Програми.

Основна ціль Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки – зростання добробуту і підвищення якості життя населення за рахунок збільшення обсягів виробництва промислової продукції, нарощування експортного потенціалу, створення привабливого інвестиційного клімату, продовження реформування житлово-комунального сектору міста, забезпечення на інноваційно-інвестиційній основі позитивних структурних зрушень в економіці, підвищення її конкурентоспроможності як основи для збалансованого зростання стандартів та показників економічного розвитку тощо.

Стратегічна екологічна оцінка даного ДДП дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

1. Зміст та основні цілі Проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки, його зв'язок з іншими документами державного планування

1.1. Зміст і основні цілі документу державного планування

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» документи державного планування – це стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми та програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки (далі – Програма), є документом державного планування (далі – ДДП) місцевого рівня та відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» підлягає проведенню стратегічної екологічної оцінки (далі – СЕО). Розробник проєкту ДДП – виконавчий комітет Ірпінської міської ради.

Програму розроблено з метою поліпшення умов життєдіяльності громадян на основі розвитку економіки як базису для підвищення рівня зайнятості, зростання доходів населення, зниження рівня інфляції через розширення пропозиції товарів і послуг; підвищення стандартів життя, розвиток людського і соціального капіталу шляхом поліпшення якості та більшої доступності освіти і медичного обслуговування, підвищення дієвості і стабільності соціального захисту громадян; покращення стану навколишнього природного середовища та забезпечення екологічно збалансованого використання природних ресурсів; створення більш прийнятних умов для ведення підприємницької діяльності; удосконалення податкової системи; налагодження державно-приватного партнерства і створення ефективних стимулів для інвесторів; відновлення довгострокового кредитування реального сектору економіки та домогосподарств; підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг, нарощення їх експорту та створення умов для імпортозаміщення, на основі аналізу соціально-економічної ситуації в Ірпінській міській об'єднаній територіальній громаді і місті за попередній рік, визначення зовнішніх і внутрішніх чинників, які стримують розвиток та шляхів їх подолання, а також напрямків розвитку на найближчі роки.

Пріоритетами розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік визначено:

- **соціальна сфера** – забезпечення послідовного та стійкого зростання показників, які характеризують рівень життя населення міста та в першу чергу збільшення грошових доходів населення, підвищення рівня соціальних стандартів і якості послуг, що безпосередньо надаються населенню;

- **гуманітарна сфера** – створення в місті необхідних умов для збереження і зміцнення репродуктивного здоров'я населення, підтримки молоді, захисту інвалідів та людей похилого віку, забезпечення розвитку освіти, спорту, культури, відпочинку;

- **реальний сектор економіки** – створення умов для поступового перетворення господарського комплексу у високоефективну систему, спрямовану на забезпечення стабільного зростання обсягів виробництва, створення сприятливого ринкового середовища, та стимулювання інвестиційно-інноваційного перетворення, сприяння розвитку малого підприємництва;

- **у сфері житлово-комунальних послуг** – забезпечення підвищення ефективності тарифної та енергозберігаючої політики; удосконалення системи управління та розвиток конкурентного середовища в галузі, реконструкції і модернізації систем тепло-,

водопостачання та водовідведення, активізації роботи щодо створення об'єднань співвласників багатоквартирних житлових будинків, як основних замовників житлово-комунальних послуг, обладнання житлових будинків засобами обліку обсягів наданих послуг; оновлення парку комунального транспорту, машин та дорожньої техніки;

- **охорона навколишнього середовища** – екологічне оздоровлення довкілля, розвиток рекреації.

Реалізація Програми зробить можливим створення сприятливих умов для підвищення ділової активності суб'єктів господарювання, збільшення бюджетних надходжень і доходів населення, розвитку соціальної інфраструктури, вирішення екологічних проблем громади. З метою забезпечення оптимального балансу інтересів влади, найманих працівників і власників, а також громадськості, цілі досягатимуться, а заходи, визначені Програмою, реалізовуватимуться шляхом тісної співпраці органів влади, роботодавців і громадськості. Програму розроблено на короткостроковий період, при її підготовці враховано необхідність реалізації заходів, дія котрих спрямована на впровадження смарт-спеціалізації громади.

1.2. Зв'язок Проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки з іншими документами державного планування

Зміст та основні цілі Проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки відповідають завданням, заходам програм і результативним показникам низки документів державного планування. Аналіз основних завдань проекту документу державного планування та цілей стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року та оцінка відповідності завдань проекту і цілей документу державного планування представлено у вигляді таблиць-матриць, застосовано таку оціночну шкалу:

- ++ - цілі/завдання добре узгоджені;
- +
- цілі/завдання принципово узгоджені, проте існує потреба в тіснішому зв'язку на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;
- 0 - цілі/завдання взаємонеітральні;
-
- цілі/завдання не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей;
-
- цілі/завдання принципово суперечать одні одним. Необхідні термінові заходи, спрямовані на уточнення цілей.

Зміст та основні цілі Проекту Програми відповідають завданням, заходам програм і результативним показникам таких документів державного планування:

Основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженим Законом України від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII, котра передбачає досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

Аналіз основних пріоритетних напрямів і завдань оцінюваного проекту ДДП та цілей стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року представлено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Аналіз відповідності пріоритетних напрямів і завдань розвитку проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основних напрямів розвитку на 2022–2023 роки цілям державної екологічної політики*

Пріоритетні напрями розвитку і завдання проекту Програми	Цілі державної екологічної політики				
	1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	5. Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління
1. Соціальна сфера					
1.1. Зайнятість населення та ринок праці	+	0	+	+	+

1.2. Грошові доходи населення	+	0	+	0	0
1.3. Пенсійне забезпечення	0	0	0	0	0
1.4. Соціальний захист населення	+	0	0	+	0
1.5. Демографічний розвиток, підтримка сім'ї та молоді	+	0	+	+	0
1.6. Житлово-комунальне господарство	+	+	++	+	+
1.7. Містобудування та архітектура	++	++	++	++	+
2. Гуманітарна сфера					
2.1. Охорона здоров'я	++	0	+	++	0
2.2. Освіта	+	0	+	++	0
2.3. Культура і туризм	++	0	+	++	+
2.4. Фізична культура і спорт	+	0	+	++	0
3. Природокористування та безпека життєдіяльності	++	++	++	++	++
4. Регуляторна політика та розвиток підприємництва	++	+	++	+	++
5. Розвиток реального сектору економіки					
5.1. Промисловість	++	++	++	++	+
5.2. Транспорт	++	++	++	++	+
5.3. Зв'язок	+	+	+	++	+
5.4. Розвиток споживчого ринку та сфери послуг	++	+	+	++	0
6. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність	+	+	+	+	+
7. Фінансові ресурси	0	0	+	0	0

Державній стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695, котра визначає, що стратегічною метою державної регіональної політики до 2027 року є розвиток та єдність, орієнтовані на людину – гідне життя в згуртованій, децентралізованій, конкурентоспроможній і демократичній Україні, забезпечення ефективного використання внутрішнього потенціалу територій та їх спеціалізації для досягнення сталого розвитку країни, що створює умови для підвищення рівня добробуту та доходів громадян під час досягнення згуртованості в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному та просторовому вимірах.

Аналіз основних пріоритетних напрямів і завдань оцінюваного проєкту ДДП і стратегічних цілей державної регіональної політики до 2027 року представлено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Аналіз відповідності напрямів і завдань розвитку проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основних напрямів розвитку на 2022–2023 роки стратегічним цілям державної регіональної політики до 2027 року*

Пріоритетні напрями розвитку і завдання проєкту Програми	Стратегічні цілі державної регіональної політики до 2027 року		
	I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	III. Розбудова ефективного багаторівневого врядування
1. Соціальна сфера			
1.1. Зайнятість населення та ринок праці	++	+	0
1.2. Грошові доходи населення	++	+	0
1.3. Пенсійне забезпечення	++	+	0
1.4. Соціальний захист населення	+	++	0
1.5. Демографічний розвиток, підтримка сім'ї та молоді	+	++	0
1.6. Житлово-комунальне господарство	++	0	0
1.7. Містобудування та архітектура	++	0	++

2. Гуманітарна сфера			
2.1. Охорона здоров'я	++	++	0
2.2. Освіта	++	++	0
2.3. Культура і туризм	++	++	0
2.4. Фізична культура і спорт	+	++	0
3. Природокористування та безпека життєдіяльності	++	0	0
4. Регуляторна політика та розвиток підприємництва	++	0	+
5. Розвиток реального сектору економіки			
5.1. Промисловість	+	++	0
5.2. Транспорт	+	++	0
5.3. Зв'язок	+	++	0
5.4. Розвиток споживчого ринку та сфери послуг	+	++	0
6. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність	+	++	0
7. Фінансові ресурси	+	++	++

*Див. шкалу оцінки до табл. 1.1.

Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки, схваленої Розпорядженням голови Київської обласної державної адміністрації від 29.11.2019 № 695, котра передбачає, що Київщина – іміджевий, фінансово самодостатній регіон – лідер України з потужною інноваційною та високотехнологічною економікою, професійним інтелектуальним бізнесом та креативним смарт-середовищем, високою якістю життя, наближеною до загальноєвропейських стандартів, комфортними та безпечними умовами для проживання, де збережено історико-культурну спадщину та національні традиції українського народу, створено рівні умови для всебічного та гармонійного розвитку людини. А також **Плану заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки**, затвердженого рішенням Київської обласної ради від 22.06.2020 № 858-35-VII.

Стратегія розвитку Київської області на 2021–2027 роки містить перелік стратегічних і операційних цілей та відповідних їм завдань, серед яких відзначимо такі, що стосуються проєкту Програми безпосередньо і також визначені в оцінюваному ДДП, зокрема:

1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів:

1.1. Якісна освіта для всіх.

1.1.1. Формування спроможної та ефективної мережі закладів освіти з урахуванням процесів децентралізації та створення об'єднаних територіальних громад.

1.1.2. Розбудова системи «освіта впродовж життя».

1.2. Охорона здоров'я та здоровий спосіб життя людей.

1.2.1. Розвиток системи первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги.

1.2.2. Розвиток системи екстреної медичної допомоги.

1.2.3. Розвиток реабілітаційної та паліативної допомоги.

1.2.5. Сприяння здоровому способу життя.

1.2.6. Розвиток спортивної та фізкультурно-оздоровчої інфраструктури.

1.3. Розвиток культурного і духовного середовища, збереження і популяризація культурної спадщини.

1.3.1. Розвиток культурно-мистецьких закладів.

1.3.2. Створення умов для культурного розвитку і творчого самовираження задоволення творчих, інтелектуальних та духовних потреб людей.

1.3.3. Збереження і розвиток об'єктів культурної спадщини.

1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами.

1.4.1. Підтримка розвитку систем питного водопостачання та водовідведення.

1.4.2. Підвищення енергоефективності об'єктів житлово-комунального господарства та закладів соціальної сфери.

1.4.3. Підтримка інноваційних розробок і впровадження новітніх технологій у галузі житлово-комунального господарства.

1.5. Створення умов для якісного, комфортного та безпечного життя людей.

1.5.1. Розвиток молодіжної інфраструктури, зокрема інноваційних центрів розвитку для молоді та дітей.

1.5.5. Забезпечення соціально не захищених категорій населення якісними і доступними соціальними послугами, підтримка людей з особливими потребами.

1.5.8. Створення умов для поліпшення житлово-побутових умов населення.

1.6. Екологічна безпека та охорона навколишнього природного середовища.

1.6.1. Ефективне управління поводження з відходами.

1.6.2. Підтримка інноваційних розробок та впровадження новітніх технологій у галузі переробки відходів та повернення у господарчий обіг ресурсоцінних матеріалів.

1.6.3. Екологічний моніторинг та інформування населення про стан довкілля.

1.6.4. Розвиток екомережі та рекреаційних зон.

2. Підвищення конкурентоспроможності економіки регіону:

2.1. Розвиток видів промислової діяльності з високою доданою вартістю.

2.1.1. Формування та просування інвестиційної пропозиції регіону.

2.1.2. Підтримка організації виробництва нових видів конкурентоспроможної продукції.

2.2. Розвиток високотехнологічного сільськогосподарського виробництва.

2.2.1. Впровадження інноваційних ресурсозберігаючих технологій в аграрному секторі.

2.4. Розвиток туризму та рекреацій.

2.4.1. Створення та промоція туристичних продуктів.

2.4.2. Розвиток туристичної інфраструктури.

4. Сталий розвиток територій населених пунктів і громад.

4.1. Розвиток територій в інтересах територіальних громад.

4.1.1. Підтримка розроблення містобудівної документації регіонального і місцевого рівня як інструменту регулювання планування територій громад та довгострокової стратегії планування та забудови населених пунктів.

4.2. Розвиток дорожньої та транспортної інфраструктури регіону.

4.2.1. Розвиток мережі автомобільних доріг.

4.2.2. Розвиток інженерної, логістичної, дорожньо-транспортної інфраструктури та модернізація публічного простору.

4.2.3. Розвиток річкового транспорту та його інфраструктури.

4.2.4. Сприяння розвитку термінальної інфраструктури аеропортів.

4.2.5. Впровадження екологічно чистих видів транспорту.

Аналіз основних пріоритетних напрямів і завдань оцінюваного проєкту ДДП та цілей Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки представлено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Аналіз відповідностей пріоритетних напрямів і завдань проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основних напрямів розвитку на 2022–2023 роки цілям Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки

Пріоритетні напрями розвитку і завдання проєкту Програми	Стратегічні цілі Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 рр.			
	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів	2. Підвищення конкурентоспроможності економіки регіону	3. Розвиток інноваційно орієнтованих галузей економіки (на засадах смарт-спеціалізації)	4. Сталий розвиток територій населених пунктів і громад
1. Соціальна сфера				
1.1. Зайнятість населення та ринок праці	++	0	+	0
1.2. Грошові доходи населення	++	0	0	0
1.3. Пенсійне забезпечення	++	0	0	0

1.4. Соціальний захист населення	++	0	0	0
1.5. Демографічний розвиток, підтримка сім'ї та молоді	++	0	0	0
1.6. Житлово-комунальне господарство	++	0	0	0
1.7. Містобудування та архітектура	+	0	++	++
2. Гуманітарна сфера				
2.1. Охорона здоров'я	++	0	0	0
2.2. Освіта	++	0	++	0
2.3. Культура і туризм	++	++	0	0
2.4. Фізична культура і спорт	++	0	0	0
3. Природокористування та безпека життєдіяльності	++	0	0	++
4. Регуляторна політика та розвиток підприємництва	0	0	++	+
5. Розвиток реального сектору економіки				
5.1. Промисловість	0	++	++	+
5.2. Транспорт	0	+	+	++
5.3. Зв'язок	0	+	+	+
5.4. Розвиток споживчого ринку та сфери послуг	0	++	0	+
6. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність	0	++	0	+
7. Фінансові ресурси	0	+	0	+

*Див. шкалу оцінки до табл. 1.1.

Програми охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2019–2022 роки, схваленій Розпорядження голови Київської обласної державної адміністрації 25 березня 2019 року № 181 (зі змінами), метою якої є створення екологічно безпечних і комфортних умов для життя населення Київської області шляхом зменшення антропогенного навантаження та відновлення довкілля за рахунок зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та підвищення рівня екологічної культури і свідомості суспільства. Мета цієї Програми досягається шляхом реалізації відповідних цілей і конкретних завдань, а саме: розбудова системи екологічного моніторингу області; зменшення негативного впливу токсичних відходів, у тому числі непридатних та заборонених до використання хімічними засобами захисту рослин; зменшення забруднення повітряного басейну; упорядкування водних об'єктів; формування екологічної культури населення. Програмні напрями визначені за такими розділами: 1. Розбудова та вдосконалення регіональної системи моніторингу довкілля Київської області. 2. Поводження з небезпечними відходами. 3. Охорона та раціональне використання водних ресурсів. 4. Охорона атмосферного повітря. 5. Озеленення населених пунктів. 6. Підвищення рівня суспільно екологічної свідомості.

Обласної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, затвердженої рішенням Київської обласної ради від 17.09.2013 № 663-34-VI (зі змінами), котра розроблена з метою реалізації державної і регіональної політики у галузі водного господарства: підвищення ефективності використання меліоративних систем області, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні області, забезпечення централізованим питним водопостачанням сільських населених пунктів, які користуються привізною водою, поліпшення екологічного стану сільських територій та умов проживання населення; задоволення потреби населення і галузей економіки області у водних ресурсах та оптимізації водоспоживання, запобігання та ліквідації наслідків шкідливої дії вод; екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро та збереження і відтворення водних ресурсів. Проблему передбачається розв'язати, вживаючи такі заходи: сталого розвитку меліорації земель і

поліпшення екологічного стану меліоративних угідь шляхом реконструкції і модернізації меліоративних систем та їх споруд, впровадження нових способів зрошення земель, застосування водо- та енергозберігаючих екологічно безпечних режимів зрошення; задоволення потреб населення і галузей економіки якісною водою за рахунок підвищення технологічного рівня водокористування, застосування нових нормативів водокористування, будівництва, реконструкції і модернізації систем водопостачання і водовідведення; запобігання шкідливій дії вод шляхом виконання берегоукріплення та регулювання русел річок, будівництва та реконструкції гідротехнічних споруд, захисних дамб, розчищення русел річок, удосконалення методів та технічних приладів щодо прогнозування виникнення небезпечних паводкових ситуацій; екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро та поліпшення якості питної води, здійснення заходів з охорони поверхневих вод, охорони земельних ресурсів, упорядкування водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, відновлення і збереження зелених насаджень, лісових ресурсів, розвиток та розширення територій природно-заповідного фонду, відтворення і охорона рибних запасів та біоресурсів.

З метою забезпечення системної реалізації в області державної політики в галузі водного господарства, використання водних ресурсів та підвищення ефективності їх регіонального управління у цій Програмі визначено такі напрями діяльності: 1. Забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних угідь, управління водними ресурсами. 2. Першочергове забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою. 3. Захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод. Основними завданнями цієї Програми є створення сприятливих умов для ефективного функціонування водного господарства, реалізація державної політики у сфері управління, використання та відтворення водних ресурсів за басейновим принципом.

Обласної цільової програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2018–2022 роки, схваленої Розпорядженням голови Київської обласної державної адміністрації 14.03.2018 № 140, що спрямована на спрямована, зокрема, на: реалізацію державної політики щодо забезпечення створення та функціонування територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Київської області та її ланок у районах, містах обласного і районного значення, органах місцевого самоврядування після їх об'єднання; реалізацію завдань і заходів щодо захисту населення і територій Київської області від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків; реконструкцію (модернізацію) регіональної системи централізованого оповіщення керівного складу цивільного захисту та інформування населення; проектування та створення місцевих систем централізованого оповіщення керівного складу цивільного захисту та інформування населення у районах, містах обласного значення та органах місцевого самоврядування після їх об'єднання; забезпечення захисту життя і здоров'я громадян від надзвичайних ситуацій та їх негативних наслідків при користуванні водними об'єктами області, тощо; створення регіонального та місцевих матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків; вдосконалення системи забезпечення техногенної та пожежної безпеки населених пунктів, створення підрозділів місцевої пожежної охорони та подальшого їх розвитку.

Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27 травня 2020 р. № 534 з метою впровадження протягом 2020–2022 років комплексної системи нових можливостей стабілізації та сталого розвитку економіки України і підвищення рівня зайнятості населення шляхом збереження існуючих і стимулювання створення нових

високопродуктивних робочих місць з гідними умовами праці. У короткостроковій перспективі ключовими цілями цієї Програми є забезпечення безпечного функціонування економіки в умовах адаптивного карантину та підтримка галузей економіки і захист їх товарів, робіт та/або послуг від їх імпорتنих альтернатив, які постачаються на територію України, з урахуванням міжнародних договорів та зобов'язань:

- забезпечення безпечного функціонування економіки;
- підтримка галузей економіки і захист їх товарів, робіт та / або послуг від їх імпорتنих альтернатив, які постачаються на територію України, з урахуванням міжнародних договорів та зобов'язань України;
- підтримка економіки за функціональними напрямками: підтримка малого та середнього бізнесу; забезпечення доступу до ринків; розумного регулювання; створення інфраструктури розвитку малого та середнього бізнесу;
- міжнародна торгівля, інвестиції та інновації: розвиток торгівлі; залучення інвестицій в економіку України; стимулювання розвитку інновацій в економіці України;
- створення робочих місць і розвиток ринку праці;
- заходи щодо розумного регулювання економічної діяльності: забезпечення ефективних адміністративних заходів; врегулювання трудового і податкового законодавства; ефективного державного нагляду (контролю); інші заходи;
- заходи секторального напрямку стимулювання економіки;
- заходи, спрямовані на стимулювання розвитку промислового сектору (забезпечення доступу до фінансів; доступу до ринків; модернізації виробництв);
- заходи, спрямовані на стимулювання розвитку аграрного сектору;
- заходи, спрямовані на стимулювання розвитку енергетичного сектору: забезпечення енергонезалежності та сталого розвитку енергетичної системи; фінансової стабільності системи в умовах кризи; прозорості ринкових відносин; інші заходи;
- заходи, спрямовані на стимулювання розвитку сектору інформаційно-комунікаційних технологій: стимулювання модернізації та поліпшення доступу до інфраструктури і т.ін.;
- заходи, спрямовані на стимулювання розвитку сектору надання послуг населенню: підтримка сфери культури та креативних індустрій; індустрії гостинності;
- заходи, спрямовані на стимулювання розвитку транспортного сектору.

ДДП, що оцінюється, у поєднанні з Державною програмою стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки, дасть можливість розв'язання еколого-економічних і соціальних проблем регіону та стимулювання економічного зростання, базуючись насамперед на наукових та інноваційних засадах і з урахуванням положень Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526.

Проект Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки у цілому розроблено згідно з вимогами Конституції України, на підставі законів України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про стратегічну екологічну оцінку», постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету» з урахуванням завдань інших ДДП, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722); Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021–2023 роки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671; низки діючих короткострокових та середньострокових галузевих місцевих програм.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

Ірпінська міська об'єднана територіальна громада входить до складу Бучанського району Київської області за чинним на 2020 рік адміністративним устроєм України¹. Розташований Бучанський район на північному заході Київської області та межує із Вишгородським та Фастівським районами. З містом Київ має спільну границю на сході. Міська об'єднана територіальна громада Ірпеня розташована в центральній частині області на крайньому сході Бучанського району на річці Ірпінь. Віддалена від Києва на 7 км. Має площу 117,3 км². Населення громади складає – 67.19 тис. осіб (міське населення – 60084, сільське – 7104). До складу територіальної громади входять місто Ірпінь, с. Козинці, с. Михайлівка-Рубежівка, с. Діброва та с. Забуччя².

2.1. Характеристика поточного стану довкілля

У результаті постійного взаємозв'язку і взаємодії між окремими компонентами природи, на території об'єднаної територіальної міської громади Ірпеня утворилися своєрідні природні ландшафти, які відрізняються характером, інтенсивністю і напрямком фізико-географічних процесів, мають свої природні властивості. Природні умови та ресурси території громади в свою чергу зумовлюють спеціалізацію та просторову організацію природокористування, система якого формувалася тривалий час. Історія взаємодії природного середовища та людини на теренах об'єднаної громади Ірпеня збережена в культурному ландшафті та численних об'єктах-пам'ятках природної та культурної спадщини.

2.1.1. Характеристика компонентів природи

2.1.1.1. Геологія та рельєф

Територія Ірпінської міської об'єднаної громади розташована в північно-західній частині Київської області яка попадає у межі Українського щита і його північно-східного схилу до Дніпровсько-Донецької западини саме це і визначає особливості геолого-геоморфологічної будови території міської громади. Український щит є геоструктурним фундаментом правобережної частини області і охоплений крайовими північно-східними виходами докембрійських кристалічних порід, що виступають на денну поверхню або ж залягають на незначних глибинах. З іншого боку, значна частина Київської області, зокрема, північні та правобережні і лівобережні придніпровські райони, в геоструктурному відношенні відповідає північно-східному схилу Українського щита до Дніпровсько-Донецької. Український кристалічний щит складений докембрійськими породами, гранітами і гнейсами. В межах більшої частини області, яка розташована на перехідній зоні щита до Дніпровсько-Донецької западини поширені палеозойські відклади пермської системи, а також всіх трьох систем мезозою (тріас, юра, крейда), кайнозою (палеоген, неоген, антропоген).

Територія ОТ міської громади Ірпеня Західна вкрита зандровими пісками. Вони мають флювіогляціальне походження, тобто відкладені струмками, які витікали з-під льодовика. Зандрові породи у вигляді пісків і піщано-глинистих відкладів широко представлені в районі Святошино, Ірпіня. Породи, які поширені в зандровому районі, досить різноманітні і характеризуються надзвичайною непостійністю як у вертикальному, так і горизонтальному напрямках: піски, які включають в себе значну кількість валунів; поширені суглинки та глина (в окремих урочищах серед пісків збереглися напіврозмиті залишки морени).

¹ <https://atu.decentralization.gov.ua/>

² Розпорядження Кабінет міністрів України “Про затвердження перспективного плану формування територій громад Київської області”

Алювіальні та флювіогляціальні (водно-льодовикові) піски в ряді місць лежать на розмитій поверхні пісків бучакського ярусу. На заплавній терасі р.Ірпінь алювіальні піски мають значну потужність. В межах надзапавної тераси, як і на заплаві, алювіальні піски підстелюються флювіогляціальними відкладами (також пісками), серед яких в окремих місцях спостерігаються проверстки суглинків, болотного мергелю та глин. Потужність алювіальних та флювіогляціальних відкладів пісків другої тераси коливається в значних межах³.

Відповідно до тектонічної будови та геології рельєф території міської громади сформувався в складних умовах при сукупному активному прояві ендегенних і екзогенних факторів. На формування сучасного рельєфу області вплинула складність палеогеографічних умов території і, особливо, впродовж останнього неоген-антропогенного етапу її розвитку та прояв сучасних геоморфологічних процесів в межах різних морфоструктур, обумовили різноманітність її морфоскульптурних геоморфологічних утворень.

Для орографічної поверхні території громади не є характерними помітні коливання висот. В середньому значення висот фіксуються на позначці 190 м над рівнем моря. Мінімальні ж абсолютні висоти фіксуються в долині річки Ірпінь та її приток, де понижуються до 105-119 м. Яружно-балкова мережа не розвинена, глибина вертикального розчленування поверхні зрідка сягає 50 м. В орографічному відношенні територія Ірпінської міської громади відноситься до Поліської низовини, яка представле собою, на цій ділянці, моренні, моренно-зандрові хвилясті місцями з горбистим (кучугури, дюни, піщані вали, горби, пасма висотою до 20-30 м над оточуючою місцевістю) рельєфом акумулятивні низовини та зандрові хвилясті, ускладнені горбистим рельєфом (дюни, кучугури, піщані вали, горби, пасма висотою до 20-30 м над оточуючою місцевістю) акумулятивні низовини. Зандрові і моренно-зандрові рівнини зайняті значними за площею і нерідко заболоченими межиріччями. Також, геоморфологія території міської громади ускладнена акумулятивними алювіальними та терасованими річковими долинами Ірпеня та його приток. Підвищені ділянки, які приурочені до лесових останців рідше виняток ніж правило, але можуть траплятися в північних околицях Бучанського району на його меді із Вишгородським і для території громади не є характерними. Поверхня таких останців еродована. У межах останців зустрічаються яри, балки. Річкові долини мають порівняно незначну глибину врізу і характеризуються розвитком широких акумулятивних терас. Днища долин широкі та пласкі і заболочені. В будові акумулятивних терас річок спостерігається збільшення товщини алювіальних відкладів. Поверхня характеризується наявністю численних стариць, піщаних прируслових валів та глив, заплавних озер, заболочених ділянок. Складена заплавна тераса алювіальними відкладами, товща яких досягає 15-20 м.

Сучасний рельєф території ОТ міської громади Ірпеня відзначається антропогенними трансформаціями, які спрямовані в напрямках вирівнювання (зрізання товщі ґрунтових мас, згладжування схилів поверхонь, засипка та спланування яружно-балкових комплексів, каналізування русел тощо), утворення порожнин та підвищень (намивання, видобування товщі ґрунтових мас тощо). Потрібно зауважити що природний рельєф області ускладнений антропогенними формами: кар'єри, відвали, траншеї торфодобування, канали меліоративних систем, будівничі котловани, виїмки ґрунту та розрізи, оборонних валів, дамби та вали, дорожні насипи, кургани, ложа водосховищ, ставків та ін.

2.1.1.2. Клімат та атмосферне повітря

За даними багаторічних досліджень Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС клімат території Ірпінської міської ОТГ є помірно континентальним, м'який, з достатньою вологістю. Зима тривала, порівняно тепла, а літо – достатньо тепле й вологе. Ірпінська міська об'єднана територіальна громада розташована у вологій помірно теплій агрокліматичній зоні. Клімат даної території формується під впливом інтенсивного західного (Атлантичного) переносу повітряних мас. Для даної території характерні підвищена вологість,

³ В.С. Гаврилюк, И.О. Речмедин Природа Киева и его окрестностей. К.: Вид-во Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. 1956, с.69

помірні температури та достатня кількість атмосферних опадів. Взимку, періодичні вторгнення мас арктичного та сибірського холодного повітря приносять похолодання та суху погоду, яка встановлюється з листопаду до кінця березня. Цей період також характеризується, в цілому, стійким сніговим покривом, що формується з грудня по березень. Кількість днів із температурами нижче 0°C може сягати 88.7. Також, для регіону характерні часті відлиги (пов'язані із втручанням теплих повітряних мас Атлантики) та ожеледиця. Взимку переважають західні вітри. Весна не стійка, із значними амплітудами добових температур, заморозками. Літо продовжується із травня по вересень із максимумами середньомісячних температур та опадів (для липня – (+20,5°C), для червня - 82 мм). В ці пори року переважають західні, північно-західні та північні вітри. Осінь суха та коротка із переважанням південних вітрів. Кількість днів із температурами вище 0°C може становити 276.4.

Доволі комфортний клімат сприяє розвитку рекреаційного природокористування і історично на території громади розвинуто мережу лікувально-оздоровчих закладів, історична частина самого міста Ірпеня називається «Курортною» - відзначається щільним розміщенням курортних та рекреаційних установ різної спеціалізації, проте, кліматичні умови є провідними у проектуванні та плануванні при створенні курортних зон території.

В цілому кліматичні показники області є комфортними щодо розвитку рекреації. Так, теплий період року характеризується переважанням комфортних погод, що сприяють організації літніх видів відпочинку та лікування. Тривалий купальний сезон (червень-серпень) та сприятливий термічний режим води у теплий період сприяє організації відпочинку на берегах річок, озер, водосховищ. Зимовий період відносно сприятливий для відпочинку. Організації зимового відпочинку з основним видом - зимовими прогулянками - сприяє лише комфортність зовнішніх температур повітря. Обмежуючими зимовий відпочинок кліматичними особливостями є часті відлиги, тумани, недостатня для зимових спортивних занять висота снігового покриву.

Аналіз основних метеопоказників клімату за даними кліматичного кадастру України для метеостанції Київ наведений нижче:

Температура повітря:

- середньорічна + 7,7 °C
- абсолютний мінімум -32.9 °C
- абсолютний максимум + 39.4°C

Опалювальний період:

- розрахункова температура для проектування опалення -22° C
- середня температура найхолоднішого місяця -4,7°C
- середня температура за опалювальний період -0,1°C
- тривалість опалювального періоду 176 діб

Тривалість безморозного періоду:

- середня 188 днів

Глибина промерзання ґрунту:

- середнє значення 80-90 см
- максимальна 120 см

Середньорічна відносна вологість повітря

75 %

Атмосферні опади:

- середньорічна кількість 650 мм
- теплий період 414 м
- холодний 236 мм
- середньодобовий максимум 43 мм
- спостережний максимум 103 мм (20.07.1902 р.).

Висота снігового покриву:

- середньодекадна 12.0 см;
- максимальна 43 см. (абсолютний максимум – 66 см. 1970 р.)

Кількість днів із стійким сніговим покривом

95

Домінуючі напрямки вітру та їх повторюваність:

- холодний період Зх – 18.4%; ПдСх – 15.3%.

– теплий період

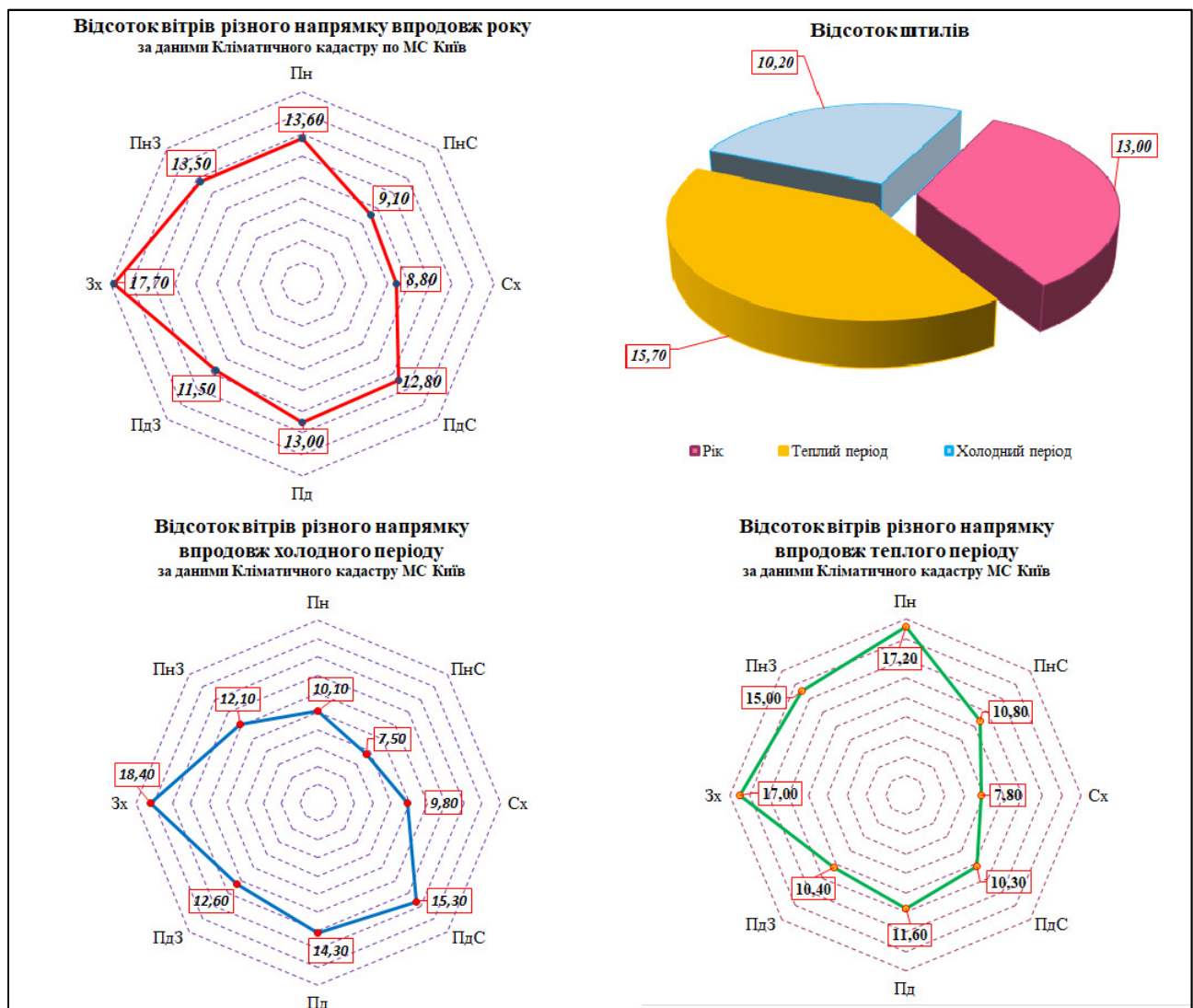
Зх – 17,0%, Пн – 17,2%.

Максимальна швидкість вітру (можлива):

- 18 м/с – кожний рік;
- 5-15 м/с – один раз в 5-10 років;
- до 30 м/с – один раз в 15-20 років.

Особливі атмосферні явища (прояв днів/рік):

- тумани – середня кількість на рік 36.6 днів
- в теплий період (IV-IX)- 5.1;
- в холодний період (X-III) – 31,5
- хуртовини – середня кількість на рік 11.1 днів;
- грози – середня кількість на рік 25.7 днів;
- град – середня кількість на рік 1.5 дні.

Мал. Повторюваність напрямків вітру й штилів, (%), МС Київ

Отже, кліматичні особливості території Ірпінської міської ОТГ визначаються м'яким температурним режимом та режимом зволоження, що є сприятливими умовами проживання населення. З несприятливих атмосферних явищ, які можуть негативно впливати на розвиток області, відмітимо тумани, хуртовини, грози, ранньовесняні заморозки, утворення льодової кірки та ожеледиця. Характер земної поверхні, зокрема, лісовкриті ділянки, наявність акваторій водних об'єктів, забудови та дорожньої інфраструктури мають значний вплив на формування мікрокліматів.

Вплив акваторії річки Ірпінь на формування особливостей місцевого клімату простежується по всій його долині, причому не тільки над самим водним плесо, але й на обох

берегах долини. Для літнього періоду його можна охарактеризувати таким чином: над водною поверхнею вдень відбувається зниження температури повітря на 1-2°C, а вночі підвищення на цю ж величину. Такий вплив водної поверхні на температуру повітря призводить до зменшення її добового ходу, внаслідок чого середні місячні температури за теплий період по всій долині річки будуть практично однаковими, незважаючи на значні відмінності в розподілі температури по долині в окремі строки. При безхмарній тихій погоді між водною поверхнею Ірпеню і схилами правого берега в ряді випадків формується місцева циркуляція, яка вдень напрямлена від Ірпеню на берег, а вночі – з берега на водну поверхню.

Лісовкриті ділянки територіальної об'єднаної громади однозначно характеризуються рядом особливостей теплового і вітрового режимів. Тепловий режим лісових масивів залежить від породного складу дерев, що і обумовлює радіаційний режим. Загалом, внаслідок переваги денного прогрівання над нічним охолодженням лісові ділянки влітку будуть в середньому холодніші відкритих на 0,7-1°C. Взимку переважає нічне охолодження над денним прогріванням, а тому тепловий режим лісових ділянок буде відзначатись вищими температурами. Ніж відкрита територія. На всіх лісових масивах серед деревного покриву спостерігається різке зниження швидкості вітру. Так, якщо на відкритих ділянках і на вершинах височин швидкість його дорівнює 4-5 м/с, то серед лісових масивів зменшується до 1,5-2 м/с вже на віддалі 35-50 м від краю масиву, а ще через 50 м досягає 1,0 м/с.

Населені пункти, особливо міста з багатопверховими будинками, площами, вулицями з тротуарами, вкритими асфальтом, характеризуються наявністю діяльної поверхні з високою теплопровідністю і теплоємністю і низькою вологоємністю. Внаслідок цього, а також значного забруднення атмосфери, в населених пунктах змінюються такі кліматичні показники: підвищується температура, зменшується відносна вологість, збільшується кількість опадів, зменшується швидкість вітру, тощо.

2.1.1.3. Поверхневі та підземні води

Поверхневі води території представлені річкою Ірпінь з лівобережною притокою річкою Буча, долини яких пологосхилі і слабо виражені в рельєфі. Річка Ірпінь є правою притокою Дніпра. Довжина 162 км, площа басейну 3340 км². Бере початок біля села Яроповичі. Закінчується біля села Козаровичі, де води річки Ірпінь піднімаються насосною станцією до рівня Київського водосховища. Мінералізація води в річці Ірпінь, в середньому, становить: весняна повінь – 295 мг/дм³; літньо-осіння межень – 450 мг/дм³; зимова межень – 459 мг/дм³⁴.

Таблиця 2.1.

Характеристика річки Ірпінь⁵

Річки	Довжина, км	Площа водозбору, км ²	Падіння, м/км
Ірпінь	162	3335	0,73

Таблиця 2.2.

Характеристика стоку річки Ірпінь

Річка	Пункт водного посту	Площа водозбору, км ²	Середньо-багаторічні модулі стоку, л/сек·км ²	Максимальний модуль стоку, л/сек·км ²	Рік	Мінімальний модуль	
						л/сек·км ²	рік
Ірпінь	Мостище	2840	3,00	202	1932	0,26	1915

⁴ Горєв Л. М., Пелешенко В. І., Хільчевський В. К. Гідрохімія України. К.: Вища школа, 1995. — 307 с.)

⁵ Природа Київської області // відп. ред. чл.-кор. АН УРСР А.М. Маринич. – К.: видавництво Київського університету, 1972.– 235 с.

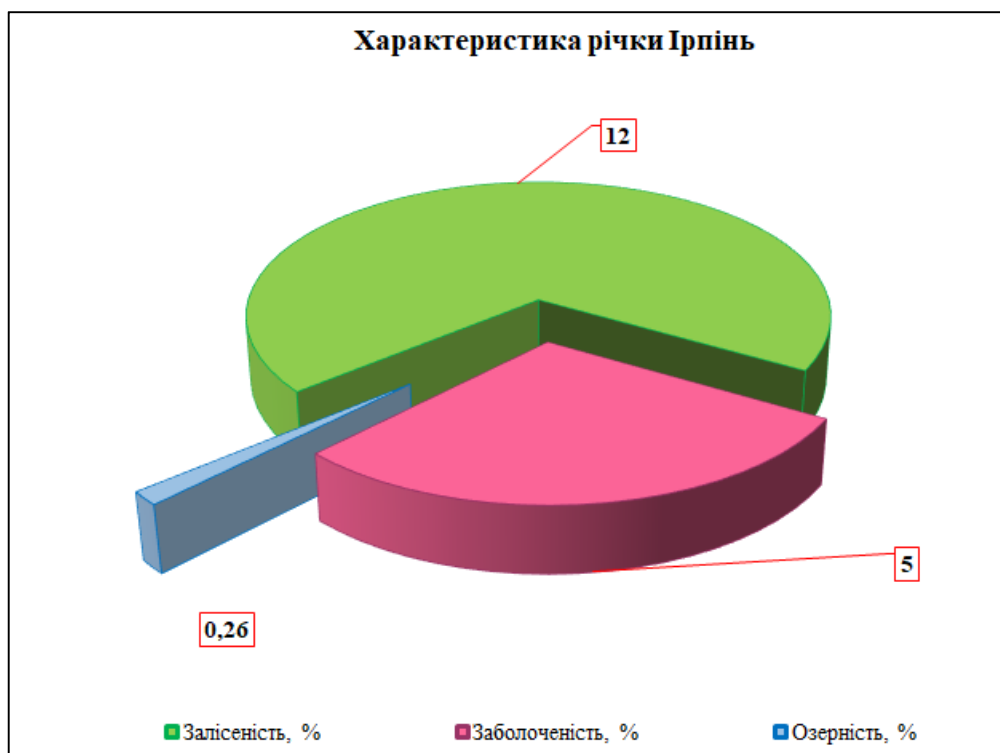

Рис. 2.1. Характеристика річки Ірпінь

Гідрологічні умови території Ірпінської міської ОТГ також представляються чисельними водоймами природного та антропогенного походження: копанки, озера, вироблені і заводнені кар'єри. В заплавах річок Ірпінь та Буча в 50-х роках минулого століття за проектами інституту «Укрводпроект» побудована Ірпінська осушувально-зволожуюча система загальною площею 7,5 тис. га. В верхів'ї р. Ірпінь побудовано два водосховища "Лісне" та "Корнін" з загальною корисною віддачею 170 млн. м³, 16 руслових шлюзів. На осушувально-зволожувальній мережі загальною довжиною 395 км побудовано 560 шлюзів регуляторів.

Заплава річки Ірпінь широка (від 600 до 1100 м) та пласка. Русло звивисте, шириною 10- 20 м, глибиною 0,5-3,0 м, швидкість течії біля 0,1 м/с. Дно піщане, місцями замулене. Заплава р. Буча має ширину 500-700 м, місцями заболочена. Русло майже пряме, схоже на канал, шириною 5-10 м, біля впадіння – до 20 м, глибина 0,5-3 м. Дно піщане, місцями замулене. Рівневий режим характеризується весняним паводком та низькою межінню зимою та літом. Особливості гідрологічного режиму річки Ірпінь головним чином обумовлені значним зарегулюванням поверхневого стоку, інтенсивним меліоративним освоєнням заплави і річкової долини в цілому, а також спорудженням захисної дамби Київського водосховища в гирлі річки, для захисту річкової долини від затоплення водами Дніпра.

Значний вплив на умови формування стоку в середні і багатоводні роки здійснює меліоративна система подвійного регулювання. Для створення необхідних підпорів на ділянках річки та забезпечення підтримки проектних рівнів ґрунтових вод, в руслі річки, на річках середньої і нижньої течії річки, та на меліоративних каналах побудовані шлюзи-регулятори. Гідрологічний режим на ділянці нижньої течії річки в значній мірі визначається продуктивністю насосної станції, що збудована на Козаровицькій дамбі, і перекачує стік р. Ірпінь у Київське водосховище. Витрати води в гирлі можуть набагато перевищувати пропускну здатність насосної станції. Тому до складу гідровузла входить також бетонний водоскид, призначений для пропуску витрат забезпеченості.

Підземні води території міської ОТГ Ірпеня відносяться до Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну і є джерелом водопостачання міста Ірпінь, зокрема, водопостачання міста Ірпінь здійснюється централізованою системою комунального водопроводу КП «Ірпіньводоканал» та локальними відомчими водопроводами, які подають воду господарсько-питної і технічної якості промисловим підприємствам та установам рекреації. КП

«Ірпінсьводоканал» обслуговує населення міста, комунальні та окремі промислові підприємства. Згідно даних КП «Ірпінсьводоканал» виробнича потужність водопроводу в цілому по м.Ірпінь складає 12,1 тис. м³/добу.

Джерелом питного водопостачання міста Ірпінь є підземні водоносні горизонти води бучакського та сеноманського. На сьогодні по місту експлуатується 51 розосерджена по місту артезіанська свердловина. Свердловини мають між собою гідравлічний зв'язок. За результатами досліджень визначено, що за хімічним складом вода у бучацько-канівських відкладах ділянок родовища відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» за винятком показників на вміст заліза загального (до 2,87 мг/дм³); марганцю (до 0,73 мг/дм³), амонію (до 0,70 мг/дм³). Вода у сеноман-келовейських відкладах ділянок родовища відповідає вимогам нормативу, за винятком на вміст заліза загального (до 0,75 мг/дм³), марганцю (до 0,25 мг/дм³), амонію (до 0,60 мг/дм³). На території м. Ірпінь наявне одне джерело децентралізованого водопостачання – криниця громадського користування, яке віднесене до реєстру об'єктів природно-заповідного фонду.

Озера території громади знаходяться здебільшого на заплавах річок. Водообмін в озерах незначний, вода надходить з обмеженої водозбірної площі під час повеней та паводків, а також за рахунок ґрунтових вод, верхній шар яких залягає близько від поверхні.

Є значна кількість штучних водойм – водосховищ, ставків і заводнених кар'єрів. Безсистемне створення водойм призводить до негативних наслідків і порушення екологічної рівноваги.⁶

Рис. 2.2. Параметри площ ставків на територіях, що входять у міську громаду Ірпеня

Для збереження гідрологічного, гідробіологічного та санітарного стану річок на річці забороняється споруджувати водойми загальний обсяг води в яких більше обсягу стоку даної річки в розрахунковий маловодний рік, що спостерігається один раз у двадцять років (Водний кодекс України ст.82.).

Таблиця 2.3.

Наявність водосховищ у басейні р. Ірпінь (у межах Київської області)

басейн	кількість, од.	площа, га	об'єм, млн.м ³		на балансі водогосподарств	
			повний	корисний	кількість	площа, га
Ірпінь	2	321	7.5	7.0	1	80

⁶ Водний фонд України: штучні водойми – водосховища і ставки: Довідник / В.В. Гребінь, В.К. Хільчевський, В.А. Сташук, О.В. Чунарьов, О.Є Ярошевич. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2014. – 164 с.

За даними на 2014 рік наявність водосховищ та ставків в басейні р.Ірпінь у межах Київської області та в межах територій, що належать Ірпінській міській ОТГ нараховується 292 одиниці, що відображено у таблицях 2.3. та рисунках 2.2. і 2.3.

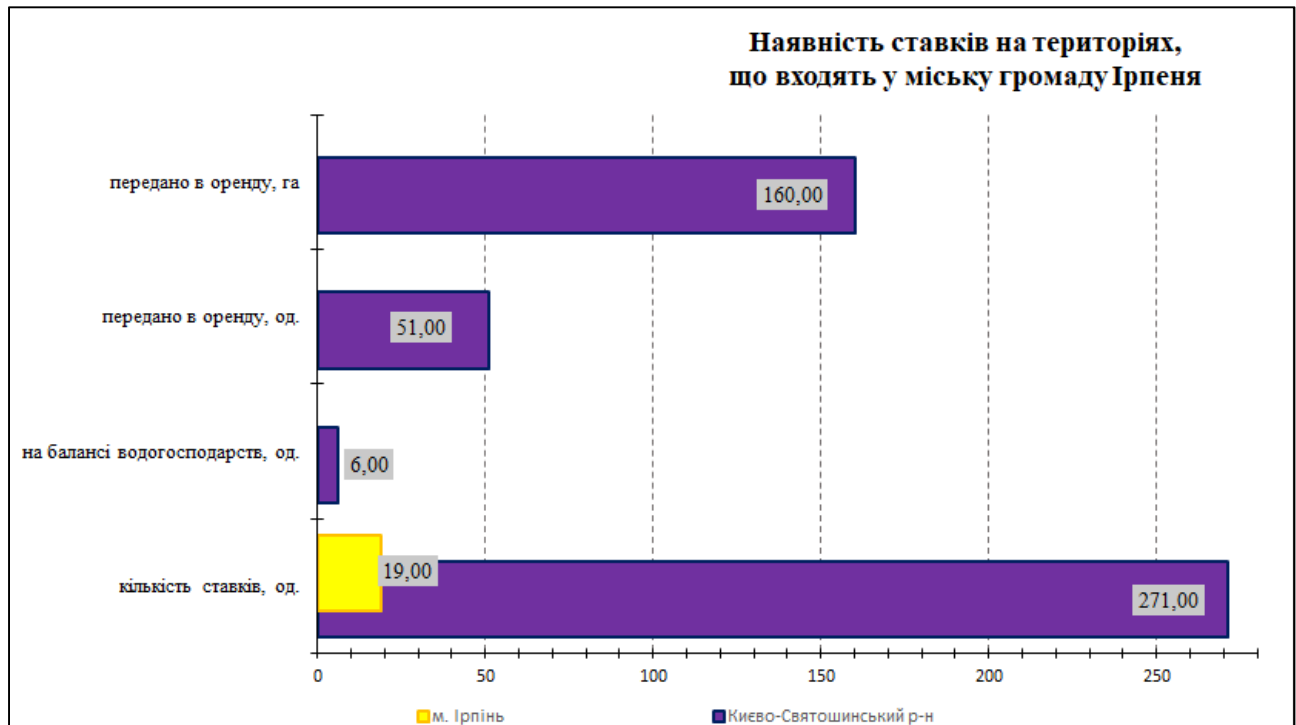

Рис. 2.3. Наявність ставків на територіях, що входять у міську громаду Ірпеня

2.1.1.4. Ґрунти

Ґрунтовий покрив території Ірпінської міської ОТГ є досить різноманітним та строкатим, що цілком відповідає фізико-географічному розташуванню, кліматичним характеристикам і гідрологічним особливостям. На формування строкатості ґрунтового покриття значний вплив має геолого-геоморфологічна будова. Геологічний фундамент зумовлює багатство ґрунтових відмін в ґрунтовому покритті і впливає на диференційованість за механічним складом, і, відповідно, фізико-хімічними властивостями ґрунтів. Ґрунтовий покрив цілком відповідає ландшафтно-географічній зоні із переважанням дерново-підзолистих, дернових, лучних та торфово-болотних ґрунтів, зрідка трапляються плями сірих лісових ґрунтів, що приурочені до лесових останців. Фізико-хімічні властивості ґрунтів наведені в табл. 2.4.

Для території громади характерні ґрунти, що сформувались на водно-льодовикових та алювіальних, в меншій мірі – на лесовидних відкладах. Найбільш поширені дерново-підзолисті ґрунти різного механічного складу (піщані, супіщані, глинисто-піщані) місцями глеюваті. На півдні міста Ірпінь значні площі займають борові піски, які легко піддаються вітровій ерозії та потребують заліснення.

В заплавах річок сформувались лучні, дернові (в тому числі оглеєні), місцями лучно-болотні та осушені торфово-болотні ґрунти та торфовища. В заплаві р. Буча в межах міста Ірпінь переважають торфовища низинні середньоглибокі (потужністю 1,0-1,5 м), карбонатні. В заплаві р. Ірпінь ґрунти представлені торфовищами низинними середньоглибокими (потужністю 1,0-1,5м) сильнорозкладеними високозольними осушеними, а також в прирусловій частині (до 30-200 м від русла) – торфовищами низинними неглибокими (потужністю 0,5-1,0 м) сильнорозкладеними високозольними осушеними і в місцях розширення заплави, на окраїнних ділянках території заплави, що охоплена меліоративною системою – торфовищами низинними глибокими (потужністю 1,5-4,0 м) середньо/сильнорозкладеними середньо/високозольними осушеними.

Рівень родючості ґрунтів невисокий. Це зумовлено слабкою структурованістю та бідністю поживними речовинами гумусового горизонту, що потребує періодичного

підживлення органічними та мінеральними добривами угідь та протиерозійного закріплення ґрунтів від вітрової ерозії. При достатній вологозабезпеченості території в цілому ділянки поширення піщаних та глинисто-піщаних ґрунтових різновидів періодично зазнають дефіциту вологи і потребують зволоження. Крім того, високий коефіцієнт фільтрації обумовлює потребу в їх зрошенні, а в межах заплав – забезпечення ефективного двостороннього регулювання режиму зволоження.

Таблиця 2.4.

Фізико-хімічні властивості фонових ґрунтів території міської громади Ірпеня

Ґрунт	Горизонт	Гумус, %	pH	Ввібрані основи, мг·екв на 100 г ґрунту		Сума ввібраних основ, мг·екв на 100 г ґрунту	Гідроліт ична кислотн ість	Ступінь насичення ґрунту основами, %	Рухомий фосфор, мг на 100 г
				Ca	Mg				
Дерново- слабо- підзолис ті глинисто- піщані	0-20	1,0-1,1	4,9-5,5	2,0	1,0	3,5	2,1-3,4	40-50	2-3
	22-32	0,4	4,5-6,5	-	-	0,4	1,8-2,9	50-55	-
	40-50	-	5,0-6,1	-	-	-	1,0	60-65	-
Дерново- середньо - підзолис ті супіщані	0-20	1,5	5,5	3,6	0,8	4,2	2,3	60	3-5
	25-35	0,5	5,8	3,5	0,7	4,9	1,0	75	1-2
	40-50	-	6,9	-	-	2,3	0,7	82	5-6
Дерново- середньо - підзолис ті глейові супіщані	0-20	1,8	5,2	2,8	1,2	3,2	2,3	40-48	4-5
	25-35	0,7	5,6	1,9	0,9	2,8	1,1	42-50	-
	40-50	-	5,5	1,1	0,8	2,0	0,9	40-57	-
Світло- сірі лісові	0-20	1,1-1,5	4,8-5,2	3,1	0,9	4,4	2,8-3,2	70-80	8,5
	25-35	0,4	5,4	2,9	1,0	4,2	2,6	78-82	9,1
	45-55	-	5,6	6,3	1,8	8,6	0,8	90-93	12,1

При сучасному осушенні боліт потрібно не тільки створювати системи відкритих каналів-водоприймачів і закритого дренажу, але й будувати систему шлюзів та водосховищ. Лише за цих умов буде створена можливість керувати водоповітряним режимом осушених ґрунтів і одержувати в умовах Полісся високі врожаї сільськогосподарських культур. Крім того, це дозволить уникнути такого небезпечного явища як пожежі на торфовищах.

З іншого боку, необхідним є збереження та збалансоване використання водно-болотних екосистем, цінних для збереження біологічного різноманіття та забезпечення існування людини, підтримання гідрологічного режиму території, ґрунтуючись на основних засадах «Рамсарської конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення». Тому, проведенню осушення боліт і торфовищ повинно передувати обов'язкове екологічне обґрунтування.

За родючістю фонові ґрунти території громади характеризуються низьким рівнем родючості (20 і менше балів бонітету). За останні роки значно погіршилась якість ґрунтів, що пов'язано із господарською діяльністю та природними процесами: ерозією, засоленням, хімічним і радіонуклідним забрудненням тощо, і як результат - зниженням їх родючості.

Територія міста має розподіл земель за наступними категоріями використання, що відображено на Рисунку 2.4.

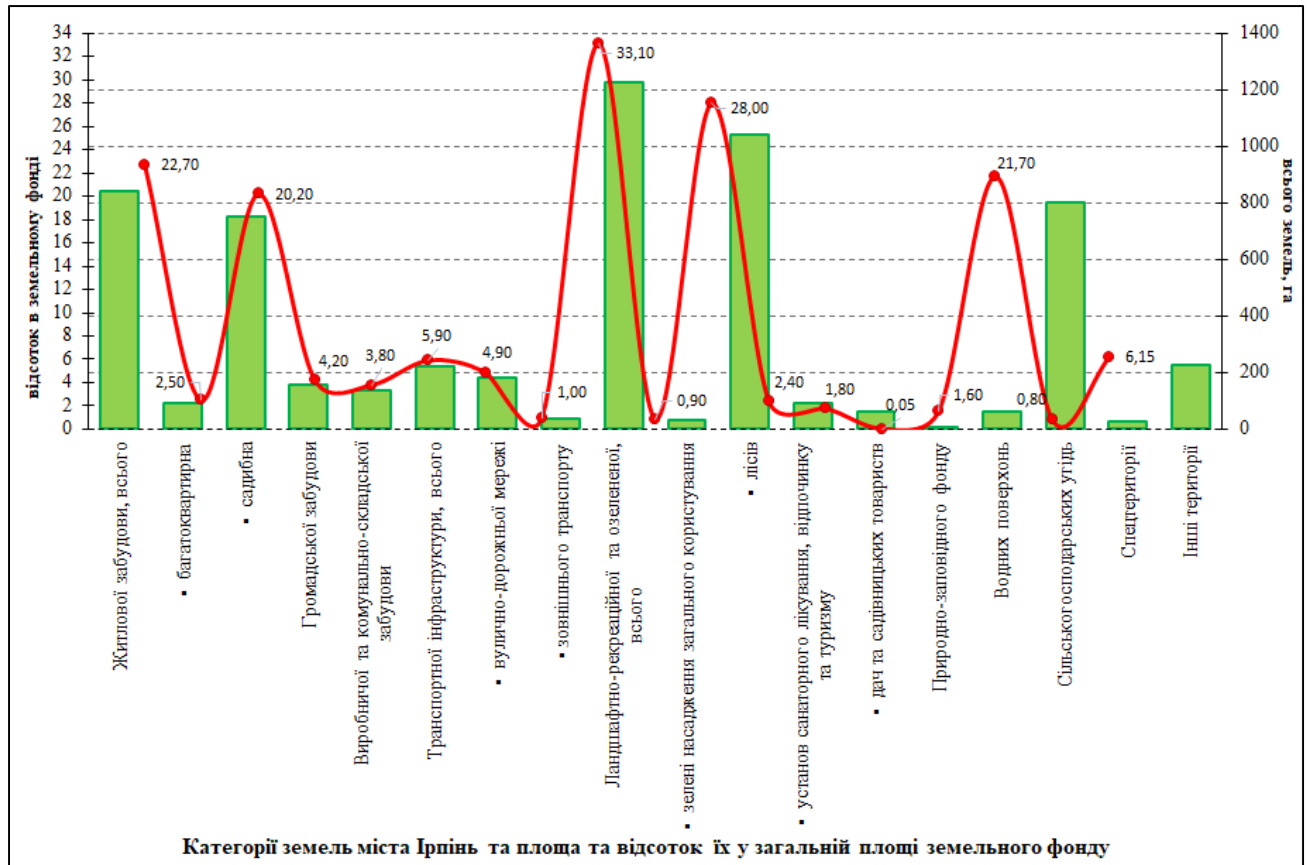

Рис. 2.4. Категорії земель міста Ірпінь та основні показники

2.1.1.5. Флора, фауна, біорізноманіття

На формування рослинного покриву ділянки локалізації міської територіальної громади значний вплив мають сформовані едафічні умови, а саме ґрунти, перерозподіл тепла і вологи, які зумовлюються геолого-геоморфологічними та гідрологічними особливостями.

Рослинний покрив представлено рослинними асоціаціями природної зони Українського Полісся та, в незначному ступеню, Лісостепу.

Поліський тип рослинності на цій території представлено здебільшого формацією дубово-соснових лісів, або суборів, є найбільш поширеною на Київському Поліссі. Характерною особливістю цих лісів є двоярусність деревного пологу. До складу верхнього ярусу входить сосна I–II бонітету. До складу другого ярусу входить дуб заввишки, здебільшого III бонітету. Інші деревні породи – береза повисла, береза пухнаста, осика і вільха клейка □ трапляються як домішки до сосни й дубу. В порушених асоціаціях береза і осика можуть зустрічатися як домінуючі породи. Підлісок рідкий, трапляються крушина ламка бруслина європейська. Трав'яний покрив значно густіший, ніж в борах, і багатший на число видів. Характерними рослинами тут є: орляк, грушанка звичайна, суниця, буквиця та ряд інших видів, не властивих борах. У суборах зустрічаються також і всі борові види, хоча і в інших співвідношеннях, наприклад, напівчагарники з родини вересових.

Також, для територій громади характерна наявність формації грабово-дубово-соснових лісів, або сугрудів, невеличкими ділянками у комплексі з іншими формаціями представлена і в районах поширення соснових і дубово-соснових лісів. На більших площах грабово-дубово-соснові ліси відзначені по правому березі р. Ірпінь. Південна межа їх поширення збігається з південною межею Київського Полісся. Характерною особливістю даної формації є наявність поруч із сосною і дубом ряду нових деревних порід: граба звичайного, липи серцелистої, клена звичайного та деяких інших, а також чагарників: ліщини звичайної, бруслини європейської, невластивих борах і суборах. Крім того, будова асоціацій грабово-дубово-соснових лісів складніша, ніж у соснових і дубово-соснових формаціях. Кращі ґрунтові умови відбиваються на поліпшенні дубового деревостану, на підвищенні його бонітету (II, III). Сосна досягає найбільш високих (Ia, 16) бонітетів. Деревний полог складається з трьох ярусів, лише в

асоціаціях мокрої групи він може бути дво-ярусним. До складу першого ярусу свіжої і вогкої групи входить сосна з домішкою осики і берези. Останні місцями входять до другого ярусу. Головною породою другого ярусу є дуб. До складу третього ярусу входить граб з домішкою клена звичайного і зрідка липи. В асоціаціях мокрої групи до складу першого ярусу входить сосна, дуб, вільха, осика, береза; до складу другого — граб. Підлісок постійний і ясно виявлений. В основному складається він з ліщини. Трав'яний покрив двоярусний. Верхній ярус досить рідкий, складається з орляка та інших високих рослин. Основна маса трав'янистих рослин входить до складу другого трав'яного ярусу. Тут уже відсутні види, властиві борам, — верес, чебрець звичайний, сон широколистий. Замість них з'являються види, властиві дубово-грабовим лісам: копитняк європейський, квасениця звичайна, зірочник лісовий та інші.

Крім цього, зрідка трапляється формація дубово-грабових лісів, або грудів (грабових дібров), хоч в минулому (аналогічно до сугрудків і суборів) була значно поширена і зараз спостерігаються місцями у вигляді вкраплень серед лісів інших формацій, ближче до його південної межі. Характерною особливістю цієї формації є відсутність сосни у складі деревостану. Сосна зникає, не витримуючи конкуренції з іншими деревними породами. У складі деревостану з'являється ясен. Широколистяні деревні породи досягають тут найкращого розвитку. Деревостан двоярусний. До складу першого ярусу в корінних асоціаціях входить дуб з домішкою клена звичайного, берези бородавчастої, осики.

До складу другого ярусу входить граб. З інших деревних порід в дубово-грабових лісах поодинокі зустрічаються ще липа серцелиста, в'яз шорсткий, верба козяча, груша, черешня, остання у вигляді куща. Підлісок досить рідкий, густина його залежить від густоти деревного полог. До складу його входить ліщина, бруслина європейська і бородавчас-та, крушина, терен та ін. Трав'яний покрив рідкий, не зімкнений. В його складі відсутні види, властиві дубово-сосновим лісам: орляк, грушанки, буквиця, чорниця, брусниця та ін. Зустрічаються: копитняк європейський, яглиця звичайна, маренка запашна, рідше інші види. Моховий покрив нерозвинений.

Лісова рослинність на заплавах річок має невелике поширення. Вона представлена невеликими дубовими гайками. Між рідкими деревами переважають лучні трави, але серед них можна знайти і деякі лісові трав'янисті рослини, наприклад буквицю лікарську, суницю, ластовень лікарський, півники сибірські, перестріч гайовий, перестріч лучний, перестріч гребінчастий, конвалію, пижмо звичайне, вероніку дібровну, звіробій звичайний. Зрідка трапляються чагарники: бруслина європейська, терен кров'яний, а також такі чагарнички, як дрід красильний та ін. На луках нерідко можна бачити також окремі дерева осока та деяких видів верб, в'яза гладенького, рідше тополі білої, груші, яблу-ні лісової. Іноді вони трапляються як домішка в дубових гайках. Зрідка можна зустріти й осокорові гайки та гайки з верби білої. Всі вони та дерева, що стоять окремо, влас-тиво переважно прируслової частині заплави або центральній її частині.

В притерасній частині заплав, в місцях надмірного зволоження водами джерел і з горбкуватим мікрорельєфом, зустрічаються ліси з пануванням у деревостані вільхи чорної □ чорновільшанники, рідше вони трапляються на незаплавних зниженнях. В підліску вільхи чорної, іноді в значній кількості, можна бачити вербу попелясту, рідше і в незначній кількості □ крушину ламку, рідко і поодинокі □ вербу п'ятитичинкову, калину звичайну, жостір проносний, смородину чорну.

Масиви лучної рослинності знаходяться в заплавах Ірпеня та Бучі і займають значні площі. Найважливішим фактором, що надає рослинності заплави певної специфічності і утворює характерний режим ґрунтів на заплаві, є повінь. Першою смугою лучної заплавної рослинності є смуга шелюги. Трав'яниста рослинність представлена видами: кунічник, пирій, деревій дніпровський, оман британський, молочай лозяний, спориш звичайний, плоскуха звичайна, паслін чорний, шпергель звичайний, лобода біла, нетреба звичайна та ряд інших. Вогкий тип умов місцезростання характеризується асоціаціями з китником лучним та тонконогом болотяним. Значно поширені такі види як, щавель пірамідальний, мітлиця біла, мітлиця Сирейщикова, тонконіг лучний, підмаренник північний, горошок мишачий, вербозілля лучне та багато інших видів. Меліорована заплава р. Ірпін з рештками первинної водно-болотяної рослинності. Флористичне ядро: очерет звичайний, осока гостра та прибережна, вербозілля звичайне, зюзник європейський, бодяк польовий, м'ята водяна та ін.

Територія міської територіальної громади має болотні масивами, що зосереджені на задрових межиріччях та в притерасних частинах Ірпеня і Бучі. Вододільно-улоговинні болота характеризуються блюдцевидною формою. За характером умов мінерального живлення рослин болота я відносяться до низинного (евтрофного) типу.

Основний фон травостою рослинності надзаплавних боліт становлять осоки, серед яких сталим видом є осока омська заввишки до 1,5 м. Другорядними видами є осока несправжньосмикавцева, осока пухнастоплода, куничник сіруватий, очерет, мітлиця повзуча. Група різнотрав'я представлена 40 видами, серед яких вовче тіло, жовтець великий, калюжниця болотна, кизляк китичний, вербозілля звичайне, плакун вертолистий, частуха, вовконіг європейський. Зустрічаються ділянки, порослі кущами лозняків: верби попелястої, верболозу, а також вільхи, осики.

Багатство рослинного світу та інтенсивне господарське використання земель призвело зникнення деяких видів рослин, багато видів, в тому числі внаслідок проведення осушувальних меліорацій, перебувають на межі зникнення.

В межах екокоридору зустрічаються рідкісні представники флори: пальчатокрінник м'ясо-червоний, шолудивник королівський, береза низька, сон розкритий, півники угорські, лілія лісова (Червона книга України), регіонально-рідкісні види: грушанка Риса та круглолиста, зимолюбка зонтична, рекомендовані до Червоного списку Київської області. За результатами виконання даної науково-дослідної роботи, з метою охорони та збереження цінних природних комплексів, була запропонована низка територій та об'єктів для перспективного заповідання які увійшли до переліку перспективних об'єктів в складі Регіональної програми розвитку природно-заповідного фонду Київської області на 2017-2020 роки та будуть враховані в містобудівній документації оновлення генерального плану.

Детальний опис тваринного світу даної території не може бути здійснений через недостатню вивченість. Недостатньо вивчена фауна безхребетних тварин області, яка складається не менш ніж декількох тисяч видів. Серед видів тварин що зустрічаються найчастіше на території даного регіону можна віднести наступні. У лісах: серед ссавців – їжак, кріт, куниця, борсук, заєць-русак, білка, лисиця; серед птахів – куріпка, рябчик, дрізд, зозуля, дятел, синиця, сова, перепел, чаплі крук, ворона, грак; серед плазунів – гадюка, ящірка, вуж, мідянка. На сільськогосподарських угіддях: ссавці – миші, хом'яки, серед птиць – жайворонок, куріпка, шуліка чорний. У населених пунктах: серед ссавців – кажани, миші, пацюк чорний; серед птахів – голуб, ластівка, дрізд, зяблик, сич, голуб сизий, горобець, сорока, ворона.

На рисунках 2.5, 2.6. та 2.7. подано основні показники та розподіл за підприємствами лісовкритих територій міської територіальної громади

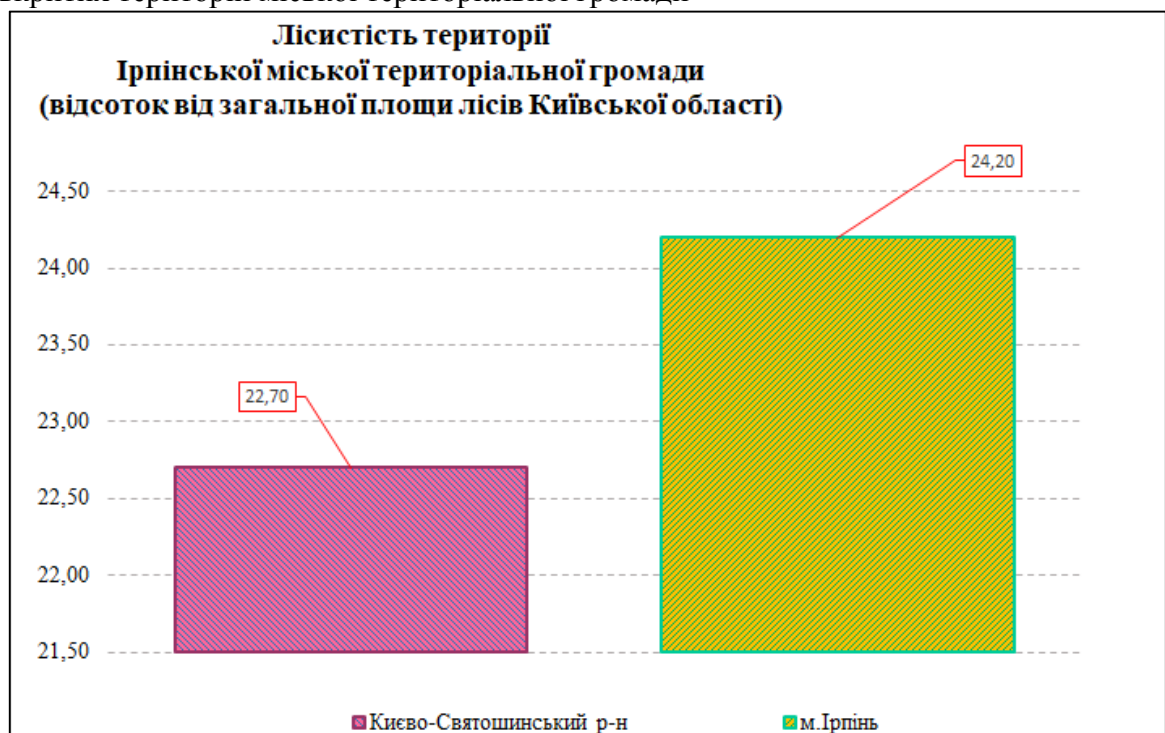

Рис. 2.5. Лісистість територіальної громади Ірпеня

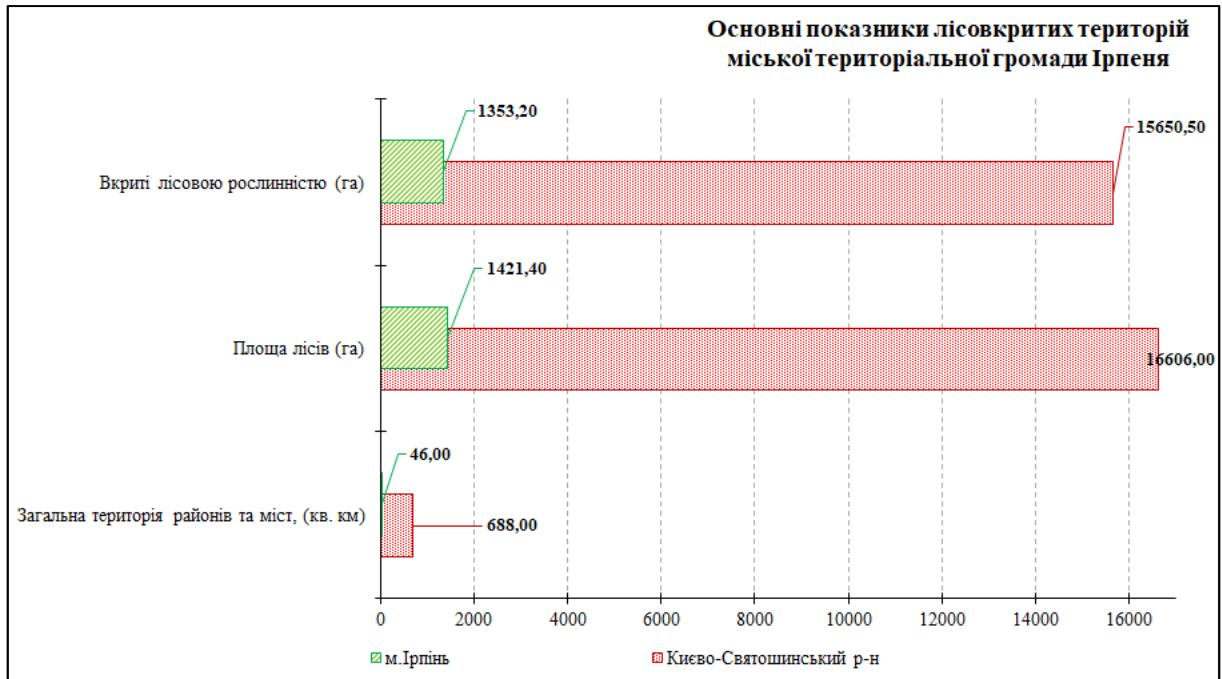

Рис. 2.6. Основні показники лісовкритих територій громади Ірпеня

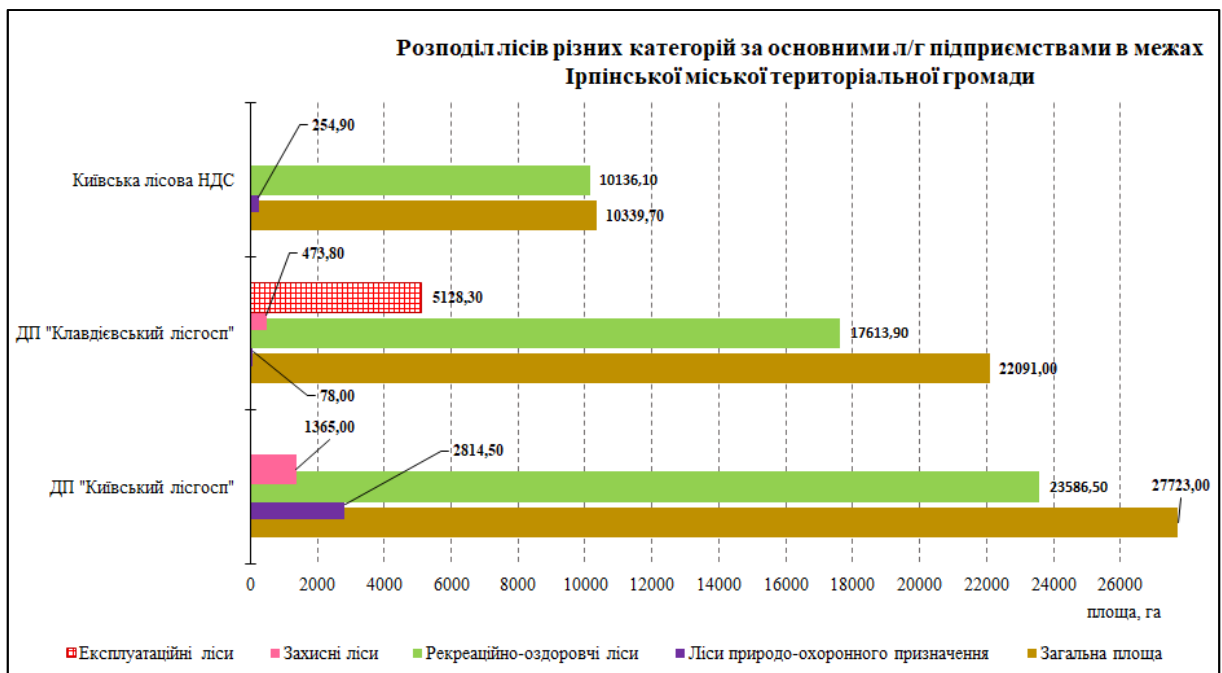

Рис. 2.7. Розподіл лісів за основними категоріями та за підприємствами

2.1.1.6. Ландшафти та культурна спадщина

Ландшафти території міської територіальної громади Ірпеня відносяться до рівнинних хвойно-широколистяно-лісових ландшафтів.

Переважаю це ландшафти зандрових плоских та хвилястих низовин ускладнених еоловими формами рельєфу з дерново-підзолистими, дерновими глеевими і дерновими глейовими ґрунтами на піщаних флювіальних та флювіогляціальних відкладах під острівними суборами, сугрудами, терасові ландшафти із дерново-підзолистими піщаними ґрунтами на давньоалювіальних перевіяних пісках під суборами, заплавні ландшафти із лучними, торфово-болотними ґрунтами та торфовищами на піщаних та суглинкових відкладах під рослинністю вологотравних лук та болотами місцями із острівними заплавними лісами.

Культурна спадщина. Відповідно до статті 53 Земельного кодексу України, землі, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні

заповідники, історико-культурні заповідні території, археологічні території, що охороняються, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби належать до земель історико-культурного призначення. Згідно з даними Управління культури, національностей і релігій Київської обласної державної адміністрації на території Києво-Святошинському районі нараховується 152 пам'ятки культурної спадщини, які внесені до Державного Реєстру нерухомих пам'яток України і перебувають на державному обліку. З них 92 пам'ятки археології, 56 пам'яток історії, 4 пам'ятки архітектури та містобудування. В Києво-Святошинському районі забезпечується належний стан утримання пам'яток культурної спадщини, пов'язані з історією та культурою українського народу.

22 липня рішенням сесії міської ради м. Ірпеня було затверджено Перелік із 58-ми об'єктів культурної спадщини. До нього потрапили:

— **4 історичні центри** (привокзальна площа з приміщенням вокзалу, Свято-Троїцький храм із прилеглою територією, територія санаторію «Ірпінь», Будинок творчості письменників);

— **34 меморіальні садиби**

— **2 братські військові могили;**

— **9 пам'ятників** (Погруддя Т. Шевченку, Пам'ятний знак на честь Перемоги, Погруддя В. Правика, Погруддя академіку З. Алієвої, Пам'ятний знак «Легендарний 10 клас», Пам'ятний хрест, Пам'ятний знак на честь закладки парку «Перемоги», Пам'ятний знак на честь воїна-інтернаціоналіста, який загинув в Афганістані, Басову Сергію Миколайовичу, Композиція з паркових скульптур);

— **9 поховань на місцевому кладовищі.**

У 2016 році м. Ірпінь потрапив до Національного реєстру рекордів України за найбільшу кількість реконструйованих та збудованих за два роки парків і скверів.

Архітектурні споруди міста Ірпінь:

— Покровський храм Святителя Миколая,

— Дача київського фабриканта Івана Чоколова, від 1936 року є Будинком творчості спілки письменників України,

— Свято-Троїцька церква 1911 року (незважаючи на поважний вік до переліку пам'яток не включена),

— будівлі дачної забудови 1-ї половини XX століття й перших повоєнних десятиліть мають історичне значення як місця перебування й діяльності багатьох представників творчих професій.

2.1.2. Природно-заповідний фонд

На території Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади знаходиться три об'єкти природно заповідного фонду загальною площею 409,71 га (рис. ПЗФ):

1.	Назва території, об'єкта ПЗФ: ДУБ ПРАДУБ Клас: Ботанічна; Тип: Пам'ятка природи; Значення: Місцевого; Загальна площа об'єкта ПЗФ у гектарах, всього: 0,01 Дата створення: 17.06.2010
2.	Назва території, об'єкта ПЗФ: КРИНИЧКА Клас: Гідрологічний; Тип: Заказник; Значення: Місцевого Загальна площа об'єкта ПЗФ у гектарах, всього: 2,00 Дата створення: 21.10.2010
3.	Назва території, об'єкта ПЗФ: ЖУКІВ ХУТІР Клас: Лісовий; Тип: Заказник; Значення: Загальнодержавного Загальна площа об'єкта ПЗФ у гектарах, у межах Ірпінської МТГ – 407,7 га; всього: 622,50га Дата створення: 26.12.1985

Розвиток Екологічної мережі в Київській області передбачено Генеральною схемою території України та визначено у Регіональній схемі екологічної мережі Київської області⁷. Крайня східна частина Ірпінської громади – заплави річки Ірпінь і її притоків та прилеглі до неї лісові масиви входять до **Ірпінського природного коридору регіонального значення**. Екокоридор репрезентує заплавні комплекси р. Ірпінь та екосистеми Українського Полісся і Лісостепу. Заплава річки Ірпінь виконує сполучну функцію між ключовими територіями екологічної мережі та забезпечує зв'язки між ділянками природних ландшафтів, що збільшує їх стійкість до впливу різних негативних факторів і покращує умови для збереження біологічного різноманіття.

Смарагдова мережа Європи – ряд територій особливого природоохоронного значення, які визначають і зберігають біологічне різноманіття країн Євросоюзу, Східної Європи і деяких африканських держав. Створена рішенням Бернської конвенції 1979 р. і підтримується державами – членами Ради Європи. Мета – виділити і взяти під охорону місця проживання рідкісних видів тваринного і рослинного світу. Об'єкт Смарагдової мережі UA0000342 у межах Ірпінської громади - у східній частині території у заплаві річки Ірпінь (рис. ПЗФ)⁸.

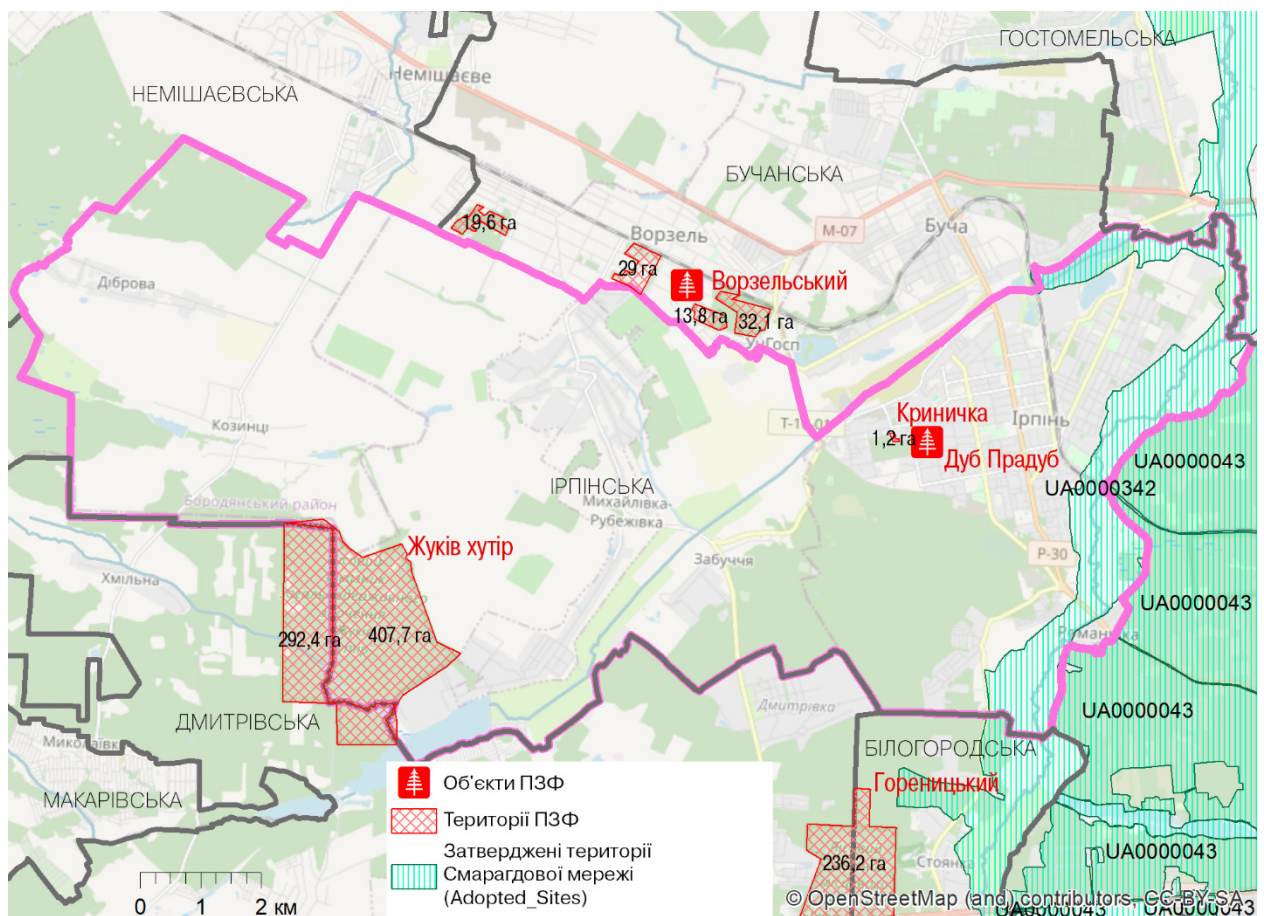

Рисунок ПЗФ. Об'єкти і території природно-територіального фонду Ірпінської МТГ⁹¹⁰

⁷ Регіональна схема екологічної мережі Київської області (затверджено рішенням Київської обласної ради від 07.10.2014 № 849-43-VI). Цитовано за: Регіональна доповідь "Про стан навколишнього природного середовища Київської області у 2019 році" / Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації. - Київ-2020

⁸ SITE UA0000342. SITENAME Irpin river valley //

https://drive.google.com/file/d/1Q2PqeD_KbCTZfLLI_85oC6aiqPh1OPUi/view

⁹ Веб-карта «Об'єкти ПЗФ». Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації // <http://ecology-kievoblast.com.ua/home/ecoMap>

¹⁰ [Emerald Network Ukraine](http://emerald.net.ua/). Emerald – Natura 2000 in Ukraine // <http://emerald.net.ua/>

2.1.3. Здоров'я населення

Чисельність наявного населення в м. Ірпінь (міськрада) за даними Головного управління статистики у Київській області¹¹ на 1 жовтня 2020 р. становила 103 243 осіб. Постійне населення на 1 жовтня 2020 р. склало 102 150. Протягом останніх років зберігається тенденція до збільшення чисельності населення не за рахунок природного приросту, а за рахунок міграційних процесів. Обсяг приросту населення міста протягом січня-вересня 2020 р. має найбільше позитивне значення серед міст Київської області та становить 2 734 особи (міграційний приріст – 2 899 осіб, природне скорочення – 165 осіб).

Співвідношення між працездатним і непрацездатним населенням Київської області 1,27:1. Демографічне навантаження на осіб працездатного віку є несприятливим. За шкалою Россета в області коефіцієнт старіння розцінюється як «дуже високий рівень демографічної старості» (25,8%). Старіння населення безпосередньо впливає на ріст показників поширеності та захворюваності населення, які характеризують стан здоров'я населення.

За даними Комунального закладу Київської обласної ради «Київський обласний центр медичної статистики»¹² загальна захворюваність дорослого населення м. Ірпінь (показник поширеності) за I півріччя 2020 року зареєстровано хвороб 64 219 осіб (8 081,0 на 10 тис. дорослого населення), у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті 16 220 осіб (2 041,0 на 10 тис. дорослого населення). Це менше, ніж в середньому по Київській області, такі показники склали 10 429,7 та 2 280,5 на 10 тис. дорослого населення.

За мірою впливу на стан здоров'я населення перше місце належить хворобам системи кровообігу, що обумовило й найвищий рівень показника смертності всього населення та населення працездатного віку внаслідок хвороб системи кровообігу. За I півріччя 2020 року показник поширеності хвороб системи кровообігу склав 2532,3 зареєстрованих випадки на 10 тис. дорослого населення, у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті 89,6 на 10 тис. дорослого населення. У цілому по області в структурі захворюваності провідну роль відіграє клас хвороб системи кровообігу, органів дихання, травлення. Київська область відноситься до території з високим рівнем смертності – 16,6⁰/₁₀₀. За класифікацією ВООЗ Україна і, відповідно, область віднесені до епідеміологічного регіону типу С. Регіон з низькою смертністю у віці 0–5 років та високою смертністю у віці 15–60 років.

У м. Ірпінь захворюваність дітей 0–17 років включно за 6 місяців 2020 року складала 776,96 на 1000 відповідного населення, поширеність захворювань – 1016,54 на 1000 відповідного населення (вище, ніж в середньому по області).

Відзначимо, що найбільш гострими проблемами здоров'я населення області за даними Комунального закладу Київської обласної ради «Київський обласний центр медичної статистики» визначено:

- високий рівень загальної смертності, особливо чоловіків працездатного віку;
- низький рівень народжуваності;
- від'ємний приріст населення;
- низька очікувана тривалість життя;
- високий коефіцієнт старіння;
- високі показники смертності за класом хвороб системи кровообігу, за класом новоутворення, за класом травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх чинників;

ріст навантаження на працездатне населення за рахунок росту кількості непрацездатного населення.

¹¹ URL <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=114&lang=1>.

¹² URL <http://kocms.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/09/Pokaznyky-6m2020.rar>.

2.2. Прогнозні зміни стану навколишнього середовища, якщо проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки не буде затверджено

Клімат

Збереження існуючого стану використання території Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади призводить до загроз для екологічного стану через інтенсивне сільське господарство – викиди парникових газів тваринницькими комплексами та з полів. Забудова, особливо торгові центри у поєднанні із парковками, у місті із зменшенням площ зелених насаджень створює умови для теплових островів, які є загрозою для здоров'я людини через “теплові” стреси. З іншого боку, наявність досить крупних лісових масивів і підтримка сталого лісового господарства через збереження і, навіть, збільшення площ лісових насаджень чинитиме позитивний вплив на місцеві кліматичні умови, а також робить внесок у боротьбу із глобальною зміною клімату через підтримку лісових і болотних біотопів, що поглинають парникові гази.

Атмосферне повітря

За умов збереження сучасних тенденцій функціонування міста і інтенсивності транспортних потоків – основних забруднювачів повітря (житлово-комунального господарства, транспорт) слід очікувати рік від року коливання викидів забруднювальних речовин. Для міста Ірпінь основним джерелом забруднення є пересувні джерела – автотранспорт, кількість якого має тенденцію до зростання. Причому значну частину придбаних автомобілів займають вживані авто. Відповідно слід очікувати поступового погіршення стану атмосферного повітря у містах через концентрацію автотранспорту та зростання обсягів забруднювальних викидів. Актуальною і все більше актуальною ставатиме проблема шумового забруднення від автотранспорту.

Поверхневі та підземні води

У подальшому, при збереженні сучасного стану використання водних ресурсів, слід очікувати погіршення стану поверхневих вод через скиди підприємств комунального господарства. Причиною нестабільної роботи очисних та каналізаційних споруд є фізична зношеність та моральна застарілість обладнання, несвоєчасне проведення реконструкції під сучасні технології, поточних та капітальних ремонтів, інтенсивна житлова забудова без належної уваги до розвитку каналізаційних мереж. Є ймовірним забруднення водойм внаслідок змиву із сільськогосподарських полів, що призводить до замулення річок, їх евтрофікації, накопичення забруднювальних речовин (важких металів, нафтопродуктів, пестицидів тощо) у зарегульованих водоймах (ставках) та у донних відкладах. Накопичення шкідливих відкладів у донних відкладах створює відкладену проблему забруднення водойм нижче за течією, міграцію шкідливих речовин у Дніпро.

У межах населених пунктів додатковий фактор забруднення – стоки використаних вод, забруднених поверхнево-активними речовинами, органічними речовинами, нафтопродуктами, особливо при відсутності належно працюючих каналізаційних і ливневих мереж.

Відкриті землі та ґрунти

Важливою складовою стабільного екологічного стану території є дотримання збалансованості у використанні земель, що полягає у запобіганні зростанню частки земель з інтенсивним використанням у сільському господарстві, під виробництво або видобування корисних копалин. За збереження сучасного стану землекористування ймовірно надмірне залучення вільних земель під забудову. Залишатиметься високий рівень залучення земель до інтенсивного використання у сільському господарстві. На землях, за умов збереження сучасного інтенсивного використання їх під рілля, слід очікувати подальшого розвитку ерозійних процесів, що призводитимуть до деградації ґрунтів: вітрової ерозії зважаючи на особливості ґрунтового покриву громади.

Біорізноманіття та природно-заповідний фонд

Тривала господарська діяльність значно змінила природне середовище і призвела до змін майже всіх компонентів ландшафтів – рослинний і тваринний світ, ґрунти, ґрунтові і підземні води. Внаслідок цього первинна природна рослинність збереглася на незначних площах, зокрема у заболочених місцях заплав, на схилах річкових долин, лісах. Через вплив людини відбувається суттєва зміна середовища існування об'єктів рослинного та тваринного світу, що значним чином впливає на видовий та кількісний склад флори і фауни на території громади.

Основні загрози для біорізноманіття у зв'язку із сучасним станом використання території громади, спричиняються скороченням площі і фрагментацією ландшафтів, що збереглися у природному стані та є середовищем існування видів флори і фауни. Такі фактори як інтенсивне сільське господарство, вилучення земель під забудову та транспортні мережі, забруднення компонентів природи є причиною загроз і втратою високого рівня біорізноманіття.

Стан об'єктів і територій природно-заповідного фонду може зазнавати негативного впливу через незаконну діяльність, пов'язану із надмірним використанням природних ресурсів, порушення природоохоронного режиму. Також слід звернути увагу на лісові пожежі, як призводять до знищення лісів, а відтак і середовищ існування видів флори і фауни, у тому числі цінних природних комплексів.

Ландшафти та культурна спадщина

Естетично привабливі ландшафти та об'єкти культурної спадщини – це складові високої цінності ландшафтів як комплексних утворень, які є основою ландшафтного різноманіття і є важливими для регіональної і державної ідентичності. Важливість збереження цінних типових і ландшафтів, що зберегли природні риси підкреслюється у Європейській ландшафтній конвенції, до якої приєдналась Україна. Основні фактори впливу, які загрожують цінним ландшафтам і об'єктам культурної спадщини, такі: забудова вільних просторів, створення великих логістичних комплексів, прокладання крупних транспортних магістралей та ЛЕП, будівництво об'єктів нової енергетики (вітрових і сонячних електростанцій), надмірна розораність земель.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

Заходи економічного та соціального розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади розроблені для всієї території громади. У подальшому, при реалізації заходів Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки, характер наслідків для екологічного стану (позитивні чи негативні) визначатиметься особливостями природних умов території громади, а також особливостями сучасного стану і її використання.

Особливості природних умов території Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади можуть бути представлені через структуру ландшафтів – природних територіальних комплексів території, які є інтегральною характеристикою компонентів природи: рельєфу, ґрунтів і ґрунотвірних порід, рослинного покриву (природного і сучасного). Характеристика ландшафтів, типових для Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади представлена на рисунку Ландшафти. Опис природних територіальних комплексів, які репрезентують природні особливості громади наведений у легенді до рисунку 3.1.

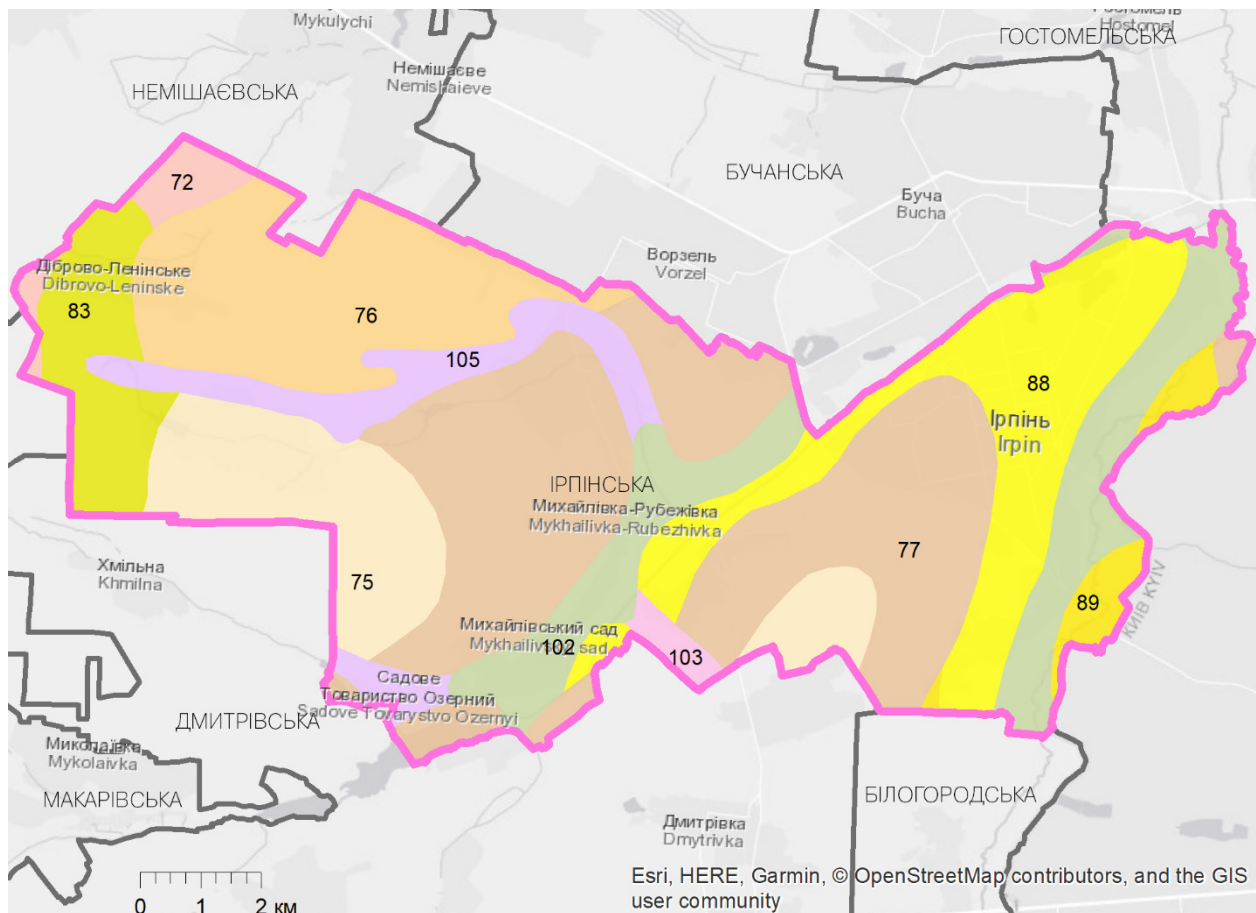

Рисунок 3.1. Природні територіальні комплекси Ірпінської міської територіальної громади (укладено за ^{13 14 15})

¹³ Ландшафтна карта Київського Полісся, М 1:400000. Авторський колектив: В.С.Давидчук, С.В.Міхелі, Р.Ф.Зарудна, Г.П.Істоміна та інші.

¹⁴ Ландшафты пригородной зоны Киева и их рациональное использование / Галицкий В.И., Давыдчук В.С., Шевченко Л.И. и др. - Киев: Наук. думка, 1983. - 244 с.

¹⁵ Конструктивно-географические основы рационального природопользования в Украинской ССР: Киевское Приднепровье / А.М. Маринич, М.М. Паламарчук, В.Т.Гриневецкий и др.; Отв. ред-ры А.М. Маринич, М.М. Паламарчук; Отделение географии Ин-та геофизики им. С.И. Субботина АН УССР. - Киев: Наук, думка, 1988. - 176 с.

Легенда до Рисунку «Ландшафти»

Індексом на карті позначені:

Моренно-водно-льодовикові рівнини на палеоген-неогеновій основі

- 75 / хвилясті, складені оглиненими пісками, підстеленими валунними суглинками, з дерново-підзолистими піщаво-піщаними ґрунтами, під дубово-сосновими лісами
- 76 / хвилясті та плоско-опуклі, з покатами слабоеродованими схилами, складені пісками з прошарками суглинків, що підстилаються валунними суглинками, з дерново-підзолистими піщаво-піщаними ґрунтами
- 77 / вирівнені та ступінчасті, з пологими та спадистими слабкоеродованими схилами, складені піщавими пісками та супісками потужністю 0,3-1,0 м, що підстилаються валунними суглинками, з дерново-

Воднольодовикові рівнини на палеогеновій основі

- 72 / вирівнені та слабо хвилясті, складені потужними піщавими пісками, з дерново-слабопідзолистими піщаними та піщаво-піщаними ґрунтами, під сосновими та дубово-сосновими лісами-зеленомошниками

Озерно-воднольодовикові рівнини на палеоген-неогеновій основі

- 83 / плоскі, відносно знижені, складені піщавими пісками, що підстилаються озерними суглинками, з дерново-слабопідзолистими глейовими піщаво-піщаними ґрунтами, під таволгово-гравілятовими дібровами, переважно розорані

Надзаплавні тераси

- 88 / вирівнені, складені добре відсортованими пісками потужністю понад 2 м, з дерново-слабопідзолистими піщаними ґрунтами, під сосняками-біломошниками та зеленомошниками
- 89 / хвилясті, складені пісками з прошарками опіщаними суглинками, із дерновими і лучними глеюватими супіщаними ґрунтами, під дубовими лісами, різнотравно-злаковими луками, меліоровані і розорані

Заплави

- 102 / знижені, складені низинними торфами різної потужності, із заплавними болотними ґрунтами, під високотравно-болотнотравними чорновільшаниками і верб'яками та вологотравно-осоковими луками, переважно меліоровані

Балки

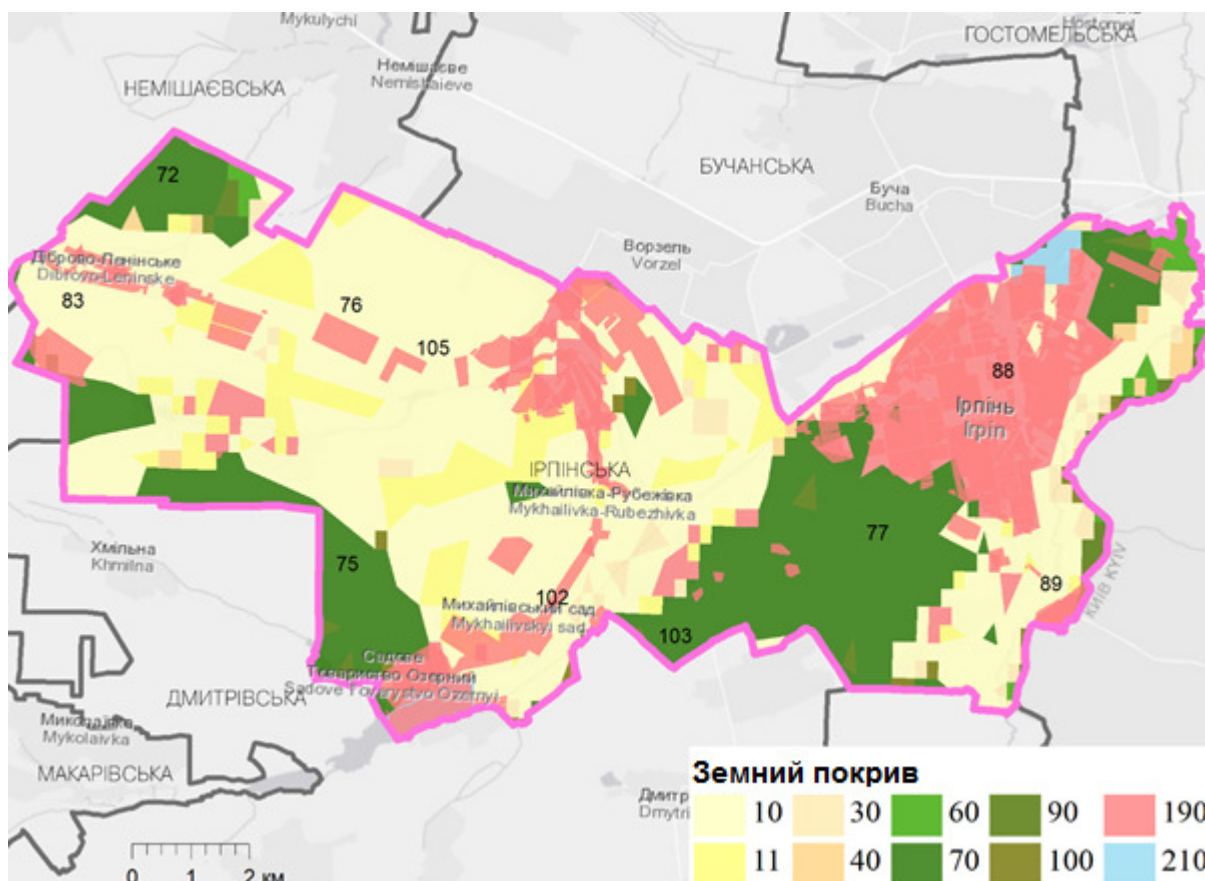
- 103 / коритоподібні і долини струмків у пісках, із задернованими схилами, з дерновими глейовими піщаними ґрунтами, під сирими складними суборами та різнотравно-злаковими луками
- 105 / коритоподібні і долини струмків у пісках, валунних суглинках та строкатих глинах, із задернованими схилами, із мілкоболотними ґрунтами на різномощних низинних торфах, під болотнотравними чорновільшаниками і болотнотравно-осоковими групами

Особливості сучасного використання території Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади проаналізовано набір геоданих про земний покрив Global Land Cover Map – матеріали науково-дослідницького проекту Climate Change Initiative (CCI), який реалізується European Space Agency's (ESA)¹⁶. Ці растрові дані мають роздільну здатність 300 метрів і містять інформацію про земний покрив – орні землі, болота, ліси, штучні поверхні, водойми. Такі класи можуть бути інтерпретовані як типи використання території і застосовані для визначення тенденцій використання території. Аналіз сучасного стану території представлено на рисунку 3.2, пояснення виділів на карті / типів використання території у таблиці 3.1.

Одним із показників, який дає можливість оцінити ступінь змінності природних ландшафтів внаслідок людської діяльності, є коефіцієнт антропогенного перетворення¹⁷. Оцінка території Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади за ступенем змінності природних ландшафтів представлена на рисунку 3.3. Основний фактор перетворення природних ландшафтів Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади – розорювання ґрунтів і інтенсивне використання їх під рілля у сільському господарстві. Ландшафти, які зазнали впливу внаслідок житлового, транспортного, промислового будівництва займають значну частку території, це перш за все місто Ірпін та інші населені пункти; природні комплекси зазнали тут найбільших, часом, незворотних перетворень. Найменш змінні ландшафти – ліси і луки, які залишаються у стані наближеному до природного.

¹⁶ ESA Climate Change Initiative. About the CCI LC Project // <https://www.esa-landcover-cci.org/?q=node/1>

¹⁷ Шищенко П. Г. Прикладная физическая география. – К. : Выща шк., 1988. – 192 с.

**Рисунок 3.2. Сучасне використання земель
Ірпінської міської територіальної громади**

Таблиця 3.1.

Сучасне використання земель Ірпінської міської територіальної громади

Індекс у легенді карти рис. 3.2.	Земний покрив / Сучасне використання земель
10	Сільськогосподарські угіддя, незрошувані
11	Сільськогосподарські угіддя – Трав'яний покрив
30	Мозаїчні агроугіддя (>50%) / природна рослинність (дерева, чагарники, трав'яний покрив) (<50%)
40	Мозаїчна природна рослинність (дерева, чагарники, трав'яний покрив) (<30%), угіддя (<50%)
60	Лісовий покрив, широколистяні, листяні, зімкнуті до відкритих (>15%)
70	Лісовий покрив, хвойні, вічнозелені, зімкнуті до відкритих (>15%)
90	Лісовий покрив, мішані ліси (широколистяні та хвойні)
100	Мозаїчний лісовий та чагарниковий покрив (> 50%) / трав'яний покрив (<50%)
190	Міські території
210	Водойми

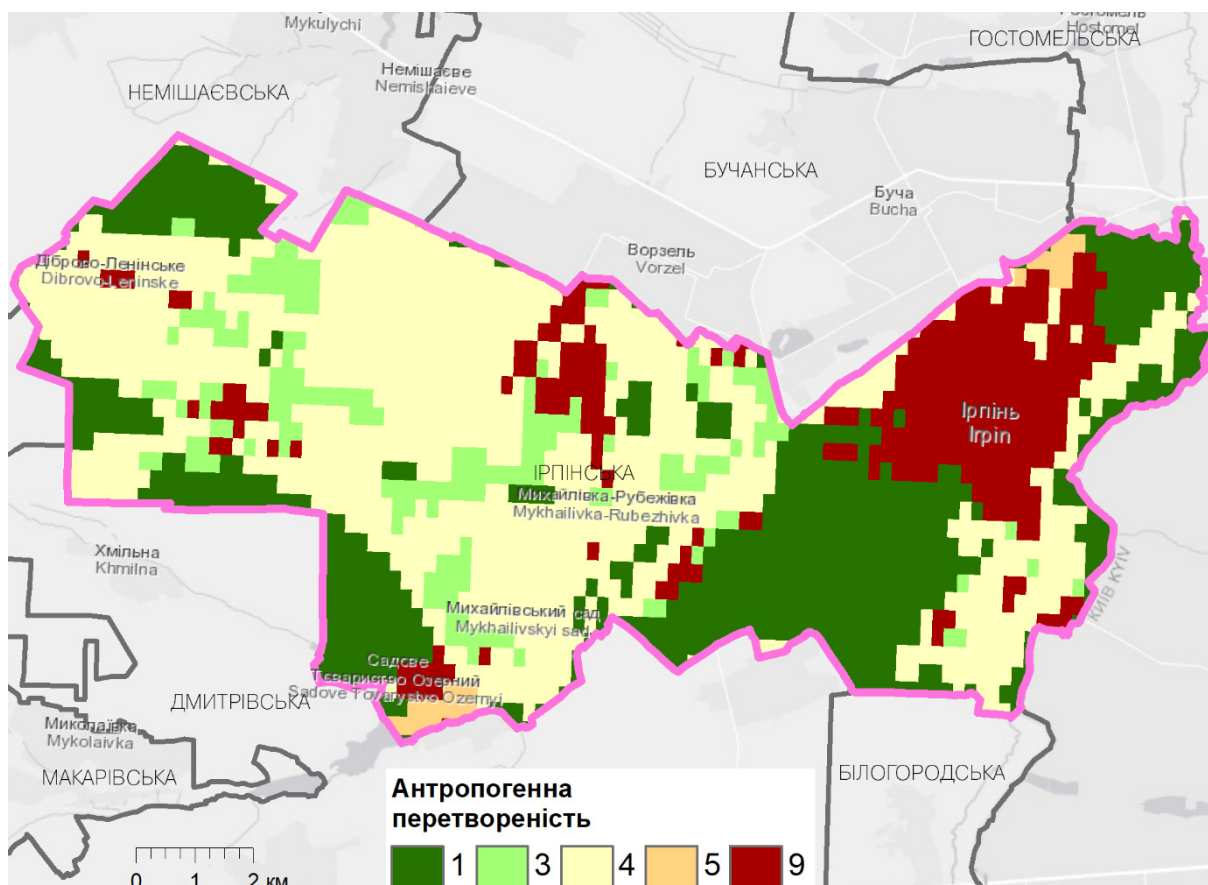

Рисунок 3.3. Ступінь антропогенної трансформації ландшафтів

Антропогенна перетвореність ландшафтів

оцінка ступеню трансформації за коефіцієнтом антропогенного перетворення

- стан, наблизений до природного (2,1 - 3,8)
- перетворені (3,81 - 5,3)
- середньоперетворені (5,31 - 6,5)
- сильноперетворені (6,51 - 7,5)
- дуже сильно перетворені (7,51 - 9,8)

Характеристика умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу у зв'язку із реалізацією Програми соціально-економічного та культурного розвитку детально представлена у розділі 2. Актуальні екологічні проблеми розглянуті у розділі 4.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом

У зв'язку із характерними природними умовами та існуючою системою природокористування на території міської ОТГ Ірпеня склалася наступна екологічна ситуація. Існуючі екологічні проблеми класифікуються, як проблеми природного та антропогенного характеру. До природних екологічних проблем можна віднести негативні прояви фізико-географічних процесів, що відбуваються в геосистемах по території – площинна, лінійна ерозія, пилові бурі, підтоплення, заболочування, засолення ґрунтів та інші. Проте, більшість екологічних негараздів прямо чи опосередковано зумовлено діяльністю людини та пов'язані із некерованим і нераціональним природокористуванням. Найбільші існуючі екологічні негаразди області стосуються:

- Забруднення компонентів навколишнього середовища – атмосферного повітря, водних об'єктів, ґрунтів, радіаційне забруднення, як наслідок Чорнобильської катастрофи

- Нераціонального використання природних ресурсів наявних на території області – деградація і погіршення якісного стану ґрунтів, водна та вітрова ерозія ґрунтів, зведення лісів (несанкціоновані вирубки), використання земель не за призначенням (виведення цінних, охоронюваних, рекреаційних земель під забудову), наслідки від невиправданої меліорації, забруднення ТПВ, некерована та нераціонально організована рекреація та туризм

- Наслідки, аварійного та стихійного характеру, явищ природного та природно-антропогенного походження – лісові пожежі, виробничі та інші техногенні аварії, пилові бурі, втрата біологічного різноманіття та фрагментація оселищ, надмірне та некероване застосування хімікатів с/г призначення, потрапляння яких у водойми спричиняє їх евтрофікацію та ряд інших.

4.1. Стан атмосферного повітря Ірпінської міської територіальної громади

Інтегральний показник (K_m) метеорологічного потенціалу атмосфери визначається за формулою: $K_m = (B_1 + T) / (O + B_2)$ і визначає умови проходження процесів, що пов'язані із забрудненням атмосфери (розсіювання забруднювачів, самоочищення, накопичення тощо). Якщо значення K_m більше одиниці, то переважають процеси накопичення шкідливих речовин у повітрі, а отже, і на території. При умові K_m менше одиниці в атмосфері відбуваються процеси розсіювання, самоочищення повітря (Районування України за потенціалом забруднення).

$$K_m = (34.8 + 36.6) / (121 + 65.97) = 0.38$$

За метеорологічними показниками повторюваності днів (%) зі швидкістю вітру від нуля до одного метра за секунду ($B_1 = 34.8$), від кількості днів з туманами ($T = 36.6$), з опадами від 0,5 мм і більше ($O = 121$), від повторюваної кількості днів (%) зі швидкістю вітру від 5 м/с і більше ($B_2 = 65.97$) та інтегральним показником метеопотенціалу атмосфери ($K_m = 0.38$) населений пункт можна віднести до територій із відносно сприятливими умовами проходження процесів розсіювання, самоочищення повітря при забрудненні атмосферного повітря, накопиченні шкідливих речовин у повітрі.

У місті Ірпінь та решті населених пунктів громади відсутня розвинута система стаціонарних постів моніторингу якості повітря. В кінці 2018 року встановлений стаціонарний пост автоматизованої системи моніторингу атмосферного повітря, що розміщений за адресою вул. Шевченко 2а. Пост працює в тестовому режимі, який необхідно здійснювати за різних метеорологічних умов різних сезонів року для завершення остаточного калібрування вимірювальних приладів.

Джерелами забруднення повітряного басейну є стаціонарні та пересувні джерела викидів забруднюючих речовин, при цьому більшість викидів відбувається від пересувних джерел викидів. Викиди шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення обумовлені діяльністю промислово-комунальних підприємств. Стаціонарні джерела викидів зосереджені на промислових ділянках найбільш крупних промислових територій, що розташовані на північній та північно-західній околиці міста Ірпінь, таких як ПАТ «Київське спеціалізоване

ремонтно-будівельне товариство», ділянки ВАТ «Ірпінський комбінат «Прогрес» (не функціонує), ВАТ «Ірпінський комбінат «Перемога». Території двох останніх підприємств на сьогоднішній день надана в експлуатацію малим підприємствам IV та V класів шкідливості різної галузевої спрямованості.

Робота частини підприємств за останні роки характеризується неповним завантаженням виробничих потужностей (5-50%) та неритмічністю. Однак, в межах СЗЗ економічно активних підприємств *за несприятливих метеорологічних умов можливі* перевищення ГДК забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

Загальні тенденції до незначного зростання викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами викидів в майбутньому, швидше за все, будуть продовжуватися, оскільки існує перспектива відновлення економічної діяльності частини промислово-виробничого комплексу міста і передбачається збільшення чисельності населення та економічний розвиток промислових підприємств у майбутньому. Проте існують чіткі інструменти регулювання викидів від стаціонарних джерел, що мають використовувати органи контролюючої та дозвільної системи в сфері охорони навколишнього природного середовища, при регулюванні господарської діяльності різних суб'єктів. Тому очікується, що в довгостроковій перспективі вплив від стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин *за умови відповідного контролю* не матиме негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.

Також внесок у забруднення атмосфери додають котельні підприємств теплоенергопостачання міста, які розосереджені переважно в межах сільбищної території. На теперішній час централізоване теплопостачання житлово-комунального сектору м. Ірпінь забезпечується котельнями двох комунальних підприємств, із загальною кількістю 19 котелень. У садибній забудові використовується автономне теплове обладнання. Промислові підприємства користуються теплом власних котелень або котелень територіально суміжних підприємств. Основним паливом в котельних установках є природний мережний газ.

З метою покращення екологічного стану довкілля, економії паливно-енергетичних ресурсів, подальшого підвищення коефіцієнту ефективності перетворення енергії, для теплопостачання об'єктів одно- і багатоквартирного нового житлового фонду та громадського будівництва пропонується застосування теплових установок сучасного типу (теплогідромеханічні генератори, теплові насоси та інші). Також в перспективі передбачається застосування комбінованого теплогенеруючого обладнання з використанням електрики у періоді «нічного» тарифу і природного газу, що є пріоритетним в першу чергу для об'єктів бюджетної та соціальної сфери.

Суттєвим джерелом забруднення виступає автотранспорт, основна частка викидів по місту припадає на пересувні джерела, переважно від автотранспорту. Викиди від автотранспорту особливо небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря в приземному шарі, в зоні дихання людини. Якість повітря може погіршуватись з причин експлуатації технічно зношеного транспорту, сумнівної якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття та за несприятливих метеорологічних умов.

Найбільші інтенсивності автомобільного руху, в тому числі транзитного, відмічаються на магістральних вулицях загальноміського значення та деяких магістральних вулиць районного значення міста Ірпінь. Ключовими викидами в атмосферу з транспортних засобів є: оксид азоту, оксид вуглецю, сірчистий газ, вуглеводень, бенз(а)пірен. Відповідно характеристик автомобільних доріг та даних щодо інтенсивності руху існують ризики перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у повітрі за певних метеорологічних умов, та шкідливого впливу на умови проживання на прилеглих ділянках.

Зростання викидів забруднюючих речовин спричинених викидами транспортних засобів в атмосферне повітря є дуже важливою тенденцією, і ймовірно продовжуватиметься, оскільки існує потенціал для подальшого зростання рівня автомобілізації. Таким чином забруднення повітря на ділянках магістральних вулиць з підвищеною інтенсивністю руху буде постійно мати ризики негативного впливу на стан здоров'я населення, ґрунт та рослинність прилеглих ділянок, оскільки рух транспорту має підвищену інтенсивність протягом більшої

частини тижня з невеликим зниженням у вихідні дні. Окрім того, очікується збільшення інтенсивності транспортного руху на магістральних вулицях міста Ірпінь).

Загалом за 9 місяців 2019 року особливо актуальною для міста Ірпінь стає проблема по ліквідації пожеж сухої трави в поймі річки Ірпінь (10 лінія, 6-й шляз, р-н підсобного господарства в/ц 132 пойми річки Ірпінь), особливо з підвищенням температури повітря навколишнього середовища виникає надзвичайно висока пожежна небезпека в екосистемах, тому постійно проводиться моніторинг виявлення загорань на ранніх стадіях. З метою запобігання розповсюдженню пожеж та вчасного реагування, та для забезпечення сприятливих умов життєдіяльності населення міста, в м. Ірпінь створено резерв паливно-мастильних матеріалів, завдяки зусиллям Ірпінського МВ ГУ ДСНС та виконавчого комітету Ірпінської міської ради такі пожежі вчасно ліквідуються.

У III кварталі 2019 року рішенням Ірпінської міської ради були внесені зміни в місцеву «Програму запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру чи терористичним проявів у м.Ірпінь та селищах Ворзель, Гостомель, Коцюбинське на 2016-2020 роки», а саме в зв'язку з тим, що пожежна рятувальна техніка та пожежний інвентар виходять з ладу, Ірпінською міською радою було виділено 50.0 тисяч грн. на придбання пожежних рукавів, а також виділено 60.0 тис. грн. для придбання квадрокоптера.

Враховуючи вплив різних галузей економіки на атмосферне повітря, можна зробити загальний висновок, що основний вплив на якість повітря відбувається в межах сільбищної території, через вплив автотранспорту, що спричиняє також ризики шкідливого впливу на здоров'я населення. Тому проблема забруднення повітря автотранспортними вважається пріоритетною і її вплив на розвиток міста розглядається як негативний.

4.2. Екологічна ситуація в галузі водокористування

За сукупністю гідробіологічних показників стан якості вод р. Ірпінь відповідав 3 класу – помірно забруднені води. Дані моніторингових спостережень (пункт спостереження – смт Гостомель) за останній звітний період свідчать про вплив антропогенного навантаження на якість води р. Ірпінь. За даними гідрохімічних спостережень зафіксовано деяке зниження середнього вмісту розчиненого у воді кисню, разової концентрацій до 2,88 - 3,84 мгО₂/дм³. Перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) за середнім вмістом відмічено за сполуками азоту нітритного – 1,0 - 2,7 ГДК. Забруднення води важкими металами (сполуками міді, мангану, цинку, заліза загального, хрому шестивалентного) залишається суттєвим. Середньорічні концентрації сполук цинку перевищували ГДК у 1,4 - 2,8 рази, заліза загального у 2 рази. Вміст фенолів у пунктах контролю р. Ірпінь був на рівні 1-2 ГДК. Середні концентрації хрому шестивалентного коливались у межах 5 - 10 ГДК. Максимальний вміст сполук мангану досягав рівня високого забруднення (ВЗ)1 у пункті спостережень р. Ірпінь – смт Гостомель і становив 14 ГДК у жовтні та грудні. Загалом по більшості показників якість води порівняно з попереднім роком суттєво не змінилась. Зафіксовано деяке зменшення вмісту мангану, сполук міді.

Основним джерелом забруднення підземних вод на території є стоки промислових підприємств, закачка забруднених стоків в глибинні горизонти, розробка родовищ корисних копалин, а також інтенсивна експлуатація підземних вод в умовах промислової та міської забудови.

Поверхневі водойми в межах міста отримують техногенне навантаження через відсутність достатньо розвинутої зливової мережі та очисних споруд на їх випусках, замуленість водойм, поширення стихійних смітників в заплавах територіях, аварії на водопровідних та каналізаційних мережах. Переважна частина населення (78,2%) охоплена системою централізованої каналізації. Частина садибної забудови не каналізована, мешканці користуються вигребами з наступним вивозом асенізаційними машинами та скидом у встановлених КП «Ірпіньводоканал» місцях. Промислові підприємства після попереднього очищення скидають стічні води у міську каналізацію.

Основне техногенне навантаження р. Ірпінь отримує на ділянці течії вище міста. КП «Бояркаводоканал» та КЖЕП смт Глеваха здійснюють скиди зворотних вод у р.Ірпінь з перевищенням ГДС, які є одними із найбільших забруднювачів водних об'єктів області. За

сукупністю гідробіологічних показників стан якості вод р. Ірпінь відповідає 3 класу - помірно забруднені води.

Додатковим суттєвим фактором, що обумовлює незадовільний екологічний стан водних об'єктів є багаторічне антропогенне навантаження на екосистему річок через проведення великих об'ємів меліоративних (осушувальних), русловипрямних (дренажні канали), берегозахисних та днопоглиблювальних робіт, в результаті чого було суттєво змінено природний гідрологічний режим річок Ірпінь та Буча. В кінцевому результаті це спричинило негативний ефект на екологічний стан водних екосистем річок. Основною причиною незадовільного стану водних об'єктів та прибережних ділянок річок є уповільнений водообмін і застійні явища у штучно створених водоймах, осушувальних каналах та їх обмілілих ділянках, через що водойми у заплавах річок в літній період зазнають інтенсивних евтрофікаційних процесів з існуванням постійної загрози розвитку синьо-зелених водоростей та промерзання взимку і значно послаблює природну здатність водойм до самоочищення. Окрім того існує певний вплив господарської діяльності в заплавах річок, який насамперед полягає у забрудненні водних ресурсів та засміченні берегів.

Забезпечення питною водою для більшості населення має високу якість і не має ризику для здоров'я населення. Комунальним підприємством постійно здійснюються роботи з розвитку, реконструкції та переоснащення мереж та споруд системи централізованого водопостачання, що дає підстави припускати достатньо високий рівень забезпечення в майбутньому якісною питною водою і відсутності ризиків для здоров'я населення.

У майбутньому, без вжиття заходів для зменшення техногенного навантаження на водні екосистеми, адаптації до змін клімату, продовжиться тенденція до зниження якості води річок. Адже природна здатність річок до самоочищення залежить в тому числі від загального річного водного стоку на площі водозбірного басейну річки, який протягом останніх 10 років мав тенденцію до скорочення.

Можна зробити висновок, що через відсутність системи збору дощових вод, відсутність або неефективна робота локальних очисних споруд на підприємствах, що здійснюють скиди зворотних вод у р. Ірпінь в мажах її басейну, а також уповільнений водообмін і застійні явища на ділянках водойм призводять до постійного забруднення поверхневих вод, що підвищує ризики захворювань, що передаються водою при рекреаційному використанні водойм в неорганізований місцях. Ця проблема є актуальною як для міста так і для інших населених пунктів в межах басейн р. Ірпінь та потребує вирішення.

4.3. Екологічна ситуація в галузі землекористування та стан ґрунтів

Забруднювачами земельних ресурсів є в основному накопичувачі побутових відходів (сміттєзвалища, мулові майданчики), склади непридатних пестицидів і агрохімікатів та промислові відходи, що формуються на великих підприємствах.

Основним напрямком з охорони земель, підвищення родючості ґрунтів і економії енергоресурсів повинні стати впровадження нових технологій вирощування сільськогосподарських культур, у тому числі ґрунтозахисних та енергозберігаючих, проведення робіт по вилученню з інтенсивного обробітку малопродуктивних, ерозійно-небезпечних земель, впровадження ґрунтозахисної-меліоративної та агроландшафтної організації території.

Із несприятливих інженерно-геологічних факторів, що впливають на освоєння території та потребують інженерної підготовки, поширені підтоплення, місцями заболоченість, ймовірність затоплення паводково-повеневими водами, заторфованість (потужність торфів можлива до 3-4м), на піщаних ґрунтах – вітрова ерозія. В інженерно-геологічному відношенні територія, як частина акумулятивної рівнини Полісся, розташована в межах зони регіонального підвищеного рівня залягання ґрунтових вод. На переважній частині території рівні ґрунтових вод знаходяться дещо нижче 3 м (3-5 м і глибше). Проте в заплавах, на прилеглих до них територіях, та в локальних зниженнях поверхні спостерігаються більш високі рівні (1-3 м) – територія зазнає підтоплення, а місцями, малими ділянками – заболочення (з рівнями ґрунтових вод менше 1 м). Заплави рік Ірпінь за Буча знаходяться в можуть зазнавати затоплення паводково-повеневими водами 1%-ї та 10%-ї забезпеченості.

Забруднення ґрунтів на території міста створюють несанкціоновані стихійні сміттєзвалища. Низький рівень екологічної освіти (свідомості населення), культури поводження з твердими побутовими відходами та відходами ремонтно-будівельних робіт, відсутність можливостей утилізації ТПВ призводить до подальшого забруднення міста та прилеглих територій.

В межах міста Ірпінь наявні порушені ділянки, що потребують рекультивації та благоустрою. Вони розташовані на північно-західній околиці міста. Землі в заплавах річок Ірпінь та Буча є землями приватної власності з цільовим призначенням переважно для ведення особистого селянського господарства та, частково, для індивідуального садівництва.

За останні роки внаслідок розпаювання земель внутрішньогосподарських меліоративних систем в басейні р. Ірпінь відбулось зменшення площ сільськогосподарських угідь, при цьому значні площі цих угідь не використовуються за цільовим призначенням. Багаторічне використання осушених земель спричинило їх швидку мінералізацію, виснаження, механічне спрацювання. Меліорація заболочених земель призвела до негативних результатів: майже половина площі осушених ґрунтів має підвищену кислотність, 21 % є дефляційно-небезпечними, близько 10% - перезволожені, 8,4% – засолені. Всі ґрунти басейну потребують хімічної чи гідромеліоративної і хімічної меліорації. Крім того, значні площі заплав річок Ірпінь та Бучанка заболочуються, заростають чагарниками, бур'янами, шкідливими травами і стають малопродуктивними, утворюються осередки стихійних смітників. Коефіцієнт використання багатьох масивів осушених земель заплав річок Ірпінь та Бучанка знизився до 0,4-0,7. Як свідчать висновки Програми соціально-економічного розвитку Ірпінської міської ради, бездіяльність власників земельних ділянок у заплаві річки Ірпінь, призводить до загорання сухої трави та торф'яних пожеж. Це негативно впливає на стан атмосферного повітря та спричиняє ризики захворювань серед населення як м. Ірпінь так і прилеглих населених пунктів. Найчастіше пожежі в басейні р. Ірпінь виникають на осушувально-зволожувальних системах Бучанка та Ірпінська, зокрема в межах Ірпінської міської ради. Вигоріли значні ділянки торфовищ, стають практично непридатними для ведення сільськогосподарського виробництва, трансформуються у чагарники, які не використовуються у господарській діяльності та продовжують частково бути пожежонебезпечними.

Внутрішньогосподарські канали, які знаходились на балансі господарств втратили ефективного власника. В останні роки дані інженерні системи та споруди не отримували достатнього необхідного догляду за їх експлуатацією (поточний ремонт, реконструкція тощо), через що частина дренажних систем вийшли з ладу.

Поки що відсутній механізм впливу на власників паїв, який зобов'язав би їх підтримувати меліоративну мережу у задовільному стані. Процес передачі внутрішньогосподарської мережі на баланс комунальних служб населених пунктів триває, в результаті цього інженерна інфраструктура внутрішньогосподарських меліоративних систем знаходиться у вкрай занедбаному стані.

Тому в даний час існує потреба в реконструкції мереж та споруд меліоративної системи та більш раціонального використання територій в межах населеного пункту, що в умовах зростання потреб містобудівного розвитку обумовлює потребу трансформації функціонального використання.

Виходячи з оцінки поточного стану ґрунтового покриття та використання земельних ресурсів, можна виділити наступні ключові проблеми міста у цій сфері:

- наявність стихійних смітників та порушених ділянок земель, що потребують рекультивації;
- наявність значних площ, що зазнають підтоплення з локальними процесами заболочення та затоплення паводково-повеневими водами 1% та 10% забезпеченості;
- значні за площею території неефективного сільськогосподарського використання, із ділянками значної заторфованості, що періодично виступають джерелом природно-техногенної небезпеки та створюють ризики для здоров'я населення.

Проблема інженерно-геологічних умов земель обумовлена як природними (ландшафтними, паводковими, зливовими дощами) так і антропогенними факторами (неефективна господарська діяльність, відсутність профілактичних заходів). Ця тенденція

більш ймовірно залишиться такою і надалі у випадку, якщо не будуть вжиті належні заходи. Виконання заходів є особливо важливим для досягнення цілей та напрямків визначених низкою місцевих та регіональних програм та забезпечення умов сталого соціально-економічного розвитку міста. Ця проблема вважається пріоритетною і її вплив на розвиток міста розглядається як негативний.

4.4. Проблеми утворення та накопичення відходів

Система санітарного очищення міста - планово-регулярна, здійснюється за допомогою контейнерів. Об'єм накопичення та централізованого вивозу побутових відходів у м. Ірпінь середньому за рік складає: 40308,5 м³ твердих побутових відходів; 10238,7 м³ рідких побутових відходів. У м. Ірпінь відсутні паспортизовані місця видалення відходів. Вивіз ТПВ та сміття з вулиць міста здійснюється згідно затверджених графіків на сміттєзвалище ТОВ «Утилсервіс», розташоване на відстані 38 км від м. Ірпінь за адресою смт Бородянка. Рідкі побутові відходи зливаються до централізованих мереж каналізації на зливній станції.

Існуюча тенденція до збільшення обсягів утворених відходів, більш ймовірно не матиме різких коливань найближчим часом, але в довготривалій перспективі матиме поступове зростання, тому впровадження ефективної системи поводження з відходами є вкрай необхідним. Зростання обсягів відходів призводить до негативного впливу на навколишнє середовище та створює ризики впливу на здоров'я населення. Розвиток системи поводження з відходами є одним із пріоритетних завдань органів в сфері охорони навколишнього природного середовища. В даній сфері розроблені програми державного і регіонального рівня. Очікується, що їх реалізація забезпечить досягнення екологічних стандартів в сфері поводження з відходами на місцевому рівні.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки ДДП

Проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки враховує низку зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на різних організаційно-управлінських рівнях (табл. 5.1).

Таблиця 5.1 – Аналіз відповідності напрямів розвитку проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язаним із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення *

Зобов'язання	Пріоритети розвитку проєкту Програми				
	соціальна сфера	гуманітарна сфера	реальний сектор економіки	сфера житлово-комунальних послуг	охорона навколишнього середовища
Міжнародні зобов'язання					
Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	0	0	0	0	++
Резолюція, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 25 вересня 2015 року 70/1 «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року»	++	++	+	++	++
Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті і Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті	++	++	++	++	++
Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля	+	0	0	0	++
Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів	0	0	0	0	-
Конвенція про охорону біологічного різноманіття	0	0	0	0	+
Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі	0	0	0	0	+
Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин	0	0	0	0	+
Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів	0	0	0	0	0
Конвенція ООН про боротьбу з опустелюванням у тих країнах, що потерпають від серйозної посухи та/або опустелювання, особливо в Африці	0	0	0	0	+
Рамкова конвенція ООН про зміну клімату	0	0	0	0	+
Паризька угода	0	0	0	0	+
Європейська ландшафтна конвенція	0	0	0	0	+
Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи	0	0	0	0	+
Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини	0	0	0	0	+
Національне законодавство у сфері охорони довкілля					
Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»	0	0	0	0	++
Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»	0	0	0	+	++

Зобов'язання	Пріоритети розвитку проекту Програми				
	соціальна сфера	гуманітарна сфера	реальний сектор економіки	сфера житлово-комунальних послуг	охорона навколишнього середовища
Закон України «Про засади державної регіональної політики»	+	+	+	+	++
Закон України «Про охорону атмосферного повітря»	0	0	0	+	++
Закон України «Про природно-заповідний фонд України»	0	0	0	0	+
Закон України «Про рослинний світ»	0	0	0	0	++
Закон України «Про тваринний світ»	0	0	0	0	++
Закон України «Про екологічну мережу України»	0	0	0	0	+
Закон України «Про охорону земель»	0	0	0	0	++
Кодекси України: Лісовий кодекс України, Водний кодекс України, Земельний кодекс України	0	0	0	0	++
Постанова Кабінет Міністрів України Про Концепцію збереження біологічного різноманіття України, Концепція Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005–2025 роки	0	0	0	0	+
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки»	+	+	+	+	++
Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»	++	++	++	++	++
Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року, розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»	0	0	0	+	+
Концепція боротьби з деградацією земель та опустелюванням, Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням	0	0	0	0	+
Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, Національний план управління відходами до 2030 року	0	0	0	++	++
Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки	0	++	0	0	++
Регіональні природоохоронні ДП					
Стратегія розвитку Київської області на 2021–2027 роки, План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії	++	++	++	++	++
Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2019–2022 роки	0	0	0	+	++
Обласна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року	0	0	0	+	++
Обласна цільова програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2018–2022 роки	0	++	0	0	++
Регіональна комплексна програма розвитку лісового (муніципального) фонду Київської області на період до 2022 року	0	0	0	0	++
Програма перспективного розвитку зелених насаджень м. Ірпінь на період 2019–2021 роки	0	+	0	0	++

*Для оцінки відповідності пріоритетів розвитку проекту і природоохоронних зобов'язань, у тому числі пов'язаних із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення застосовано шкалу:

++	-	цілі/завдання добре узгоджені;
+	-	цілі/завдання принципово узгоджені, проте існує потреба в тіснішому зв'язку на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;
0	-	цілі/завдання взаємонеітральні;
-	-	цілі/завдання не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей;
--	-	цілі/завдання принципово суперечать одні одним. Необхідні термінові заходи, спрямовані на уточнення цілей.

Отже, проєкт ДДП, що оцінюється, розроблено з урахуванням мети, цілей, завдань та/або принципів вищенаведених нормативно-правових і законодавчих актів, що містять зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, зокрема, міжнародні зобов'язання, норми національного законодавства у сфері охорони довкілля, а також регіональних природоохоронних ДДП. Окремі положення зазначених природоохоронних міжнародних зобов'язань і нормативно-правових та законодавчих актів безпосередньо покладені в основу розробленого проєкту Програми, інші – мають опосередкований вплив, однак заходи оцінюваного проєкту ДДП будуть сприяти досягненню їх цілей.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

У розділі представлений загальний комплексний аналіз основних чинників впливу на навколишнє природне середовище у зв'язку із реалізацією заходів, запланованих у Програмі соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки. Йдеться про ймовірність виникнення екологічних проблем у зв'язку із впровадженням заходів та характер прояву таких проблем. Проаналізовані ймовірні наслідки для екологічного стану території громади за основними компонентами природи, а також щодо впливу на соціальне середовище. Оцінка впливів по компонентах природи (клімат, атмосферне повітря, поверхневі та підземні води, біорізноманіття і природно-заповідний фонд, вільні землі, ґрунти) і соціальне середовище (людина і здоров'я; образ ландшафту, культурна спадщина) представлена за шкалою:

+ позитивний вплив

– негативний вплив

0 нейтральний вплив

У випадку негативного впливу запланованих цілей або заходів на стан довкілля вказані чинники погіршення стану компонентів природи.

Більшість цілей і завдань Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади сприятиме покращенню стану довкілля в області, чинитиме позитивний вплив на стан компонентів природи та соціальне середовище, зокрема здоров'я населення. Зокрема, покращенню екологічного стану сприятимуть заходи, пов'язані із розвитком комунальної сфери, комплекс заходів із підвищення рівня енергоефективності, що має забезпечити зниження рівня викидів і скидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря, водойми і ґрунти. Посилення ефекту позитивного впливу на довкілля у вказаних сферах забезпечується через впровадження комплексу заходів із дотримання екологічної безпеки, удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами. Покращення стану довкілля очікується також у зв'язку із реконструкцією та впровадженням новітніх технологій на промислових підприємствах. Особливо слід наголосити на запланованих заходах із налагодження менеджменту вже існуючих об'єктів ПЗФ, що дозволить більш ефективно реалізовувати вимоги охорони природи, підтримки ландшафтного та біорізноманіття. Розроблення і впровадження містобудівної документації сприятиме еколого орієнтованому раціональному використанню територій та природних ресурсів.

Негативний вплив на довкілля у зв'язку із цілями Програми пов'язаний із реалізацією інфраструктурних проектів у галузі дорожнього будівництва, будівництва житла та створення нових промислових підприємств. Реалізація нових проектів пов'язана із вилученням вільних земель, інтенсивним перетворенням ландшафтів, створенням нових джерел викидів і скидів, шкідливих для людини (викиди в атмосферне повітря, шумове забруднення, скиди у поверхневі води тощо). Мінімізація таких негативних впливів можлива за використання новітніх технологій запобігання надмірним викидам і скидам, зниження рівня вмісту забруднювачів у них, забезпечення ефективного функціонування систем видалення відходів.

Таблиця 6.1.

Аналіз цілей і завдань Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки щодо ймовірних наслідків для навколишнього середовища

Цілі і завдання	клімат	атмосферне повітря	поверхневі і підземні води	біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	грунти	образ ландшафту	культурна спадщина	людина і здоров'я
1. СОЦІАЛЬНА СФЕРА										
Зайнятість населення та ринок праці	Завдання і заходи за пріоритетним напрямком спрямовані виключно на роботу із населенням і не чинитимуть негативного впливу на компоненти природи							+	+	+
Грошові доходи населення								+	+	+
Пенсійне забезпечення								+	+	+
Соціальний захист населення								+	+	+
Демографічний розвиток, підтримка сім'ї та молоді								+	+	+
Містобудування та архітектура	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2. ГУМАНІТАРНА СФЕРА										
Охорона здоров'я	Завдання і заходи за пріоритетним напрямком спрямовані виключно на роботу із населенням і не чинитимуть негативного впливу на компоненти природи							+	+	+
Освіта								+	+	+
Культура і туризм								+	+	+
Фізична культура і спорт								+	+	+
Регуляторна політика та розвиток підприємництва										
...створення нових об'єктів інфраструктури	-	-	-	-	0	-	-	0	0	0
інше	Завдання і заходи за пріоритетним напрямком спрямовані виключно на роботу із населенням і не чинитимуть негативного впливу на компоненти природи							0	0	0
3. РЕАЛЬНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ										
Промисловість										
підвищення ефективності виробництва	+	+	+	+	0	0	+	0	0	+

Цілі і завдання	клімат	атмосферне повітря	поверхневі і підземні води	біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	грунти	образ ландшафту	культурна спадщина	людина і здоров'я
зменшення енергоємності виробництва	+	+	+	+	0	0	+	0	0	+
підвищення ефективності виробництва	+	+	+	+	0	0	+	0	0	+
інше	Завдання і заходи за пріоритетним напрямком спрямовані виключно на роботу із населенням і не чинитимуть негативного впливу на компоненти природи									
Транспорт										
поліпшення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури	+	+	0	0	0	0	0	0	0	+
забезпечення відкриття нових маршрутів шляхом вивчення пасажиропотоку на відповідних напрямках	-	-	0	0	0	0	0	0	0	
оновлення рухомого складу автоперевізників	+	+	0	0	0	0	0	0	0	+
Зв'язок	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Розвиток споживчого ринку та сфери послуг	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Фінансові ресурси	Завдання і заходи за пріоритетним напрямком спрямовані виключно на роботу із населенням і не чинитимуть негативного впливу на компоненти природи									
4. СФЕРА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ										
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА										
Природокористування та безпека життєдіяльності	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Запобігання забруднення підземних та поверхневих вод			+					+	+	+

Цілі і завдання	клімат	атмосферне повітря	поверхневі і підземні води	біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	грунти	образ ландшафту	культурна спадщина	людина і здоров'я
Покращення санітарно-екологічного стану водних об'єктів			+					+	+	+
Покращення санітарно-екологічного стану природних джерел	0	0	+	0	0	0	0			+
Покращення якості питної води;	0	0	+	0	0	0	0			+
Зменшення викидів забруднюючих речовин та покращення стану атмосферного повітря	+	+	0	0	0	0	+	0	0	+
Охорона і раціональне використання земель	+		+	+	+	+	+	+		+
Озеленення, благоустрій селища, збереження природно-заповідного фонду	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Розвиток сфери поводження з твердими побутовими відходами	+	+	+	0	+	+	+	+		+
Екологічна освіта і виховання	+	+	+	+	+	+	+	+		+
Ліквідація надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Таблиця 6.2.

Оцінка впливу на компоненти навколишнього середовища

Чи може реалізація Схеми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	Помірний	ні	
Повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			+	+
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		+		
Погіршення якості атмосферного повітря			+	+
Поява джерел неприємних запахів			+	

Чи може реалізація Схеми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	Помірний	ні	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			+	
Водні ресурси				
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			+	
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			+	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очищення стічних вод			+	+
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму річок			+	
Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			+	
Зміни обсягів підземних вод			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів			+	+
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних ТПВ		+		+
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			+	+
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			+	
Утворення або накопичення радіоактивних відходів			+	
Ґрунтовий покрив				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			+	+
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			+	+
Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			+	
Виникнення конфліктів між ухваленими рішеннями Схеми та цілями місцевих громад щодо використання земельних ресурсів			+	

Чи може реалізація Схеми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	Помірний	ні	
Біорізноманіття та природно-заповідний фонд, ландшафтне різноманіття				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			+	+
Зміни в кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			+	
Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			+	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			+	+
Будь-який вплив на кількість і якість рекреаційних ресурсів			+	
Будь-який вплив на об'єкти історико-культурної спадщини			+	
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появі естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			+	+
Населення та інфраструктура				
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			+	
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			+	+
Суттєвий вплив на транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків			+	+
Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень		+		
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги		+		
Поява будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			+	
Загальна оцінки впливу на довкілля та використання природних ресурсів				
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			+	+
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			+	
Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії		+		+
Суттєве порушення якості природного середовища			+	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			+	

Чи може реалізація Схеми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	Помірний	ні	
Поява можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			+	
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викликать значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний вплив на добробут людей			+	

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки, враховуючи результати досліджень поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено, стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу, екологічних проблем, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом, наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3–5 та 10–15 років відповідно, а за необхідності – 50–100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків, що викладені у розділах 2–4, 6 цього звіту, пропонується комплекс природоохоронних заходів (табл. 7.1).

Таблиця 7.1 – Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки

Компонент довкілля / сфера виникнення негативних наслідків	Заходи
Клімат та атмосферне повітря	- придбання та встановлення обладнання стаціонарних постів автоматизованої системи моніторингу атмосферного повітря, їх обслуговування; - продовження реконструкції, капітального та поточного ремонту, будівництва автомобільних доріг, реконструкції тротуарів населених пунктів; - влаштування місць здійснення габаритно-вагового контролю на автомобільних дорогах; - підвищення рівня безпеки дорожнього руху та покращення стану дорожньої мережі; - розвиток відновлювальної енергетики; - реконструкція і модернізація систем тепло-, водопостачання та водовідведення
Поверхневі та підземні води	- впровадження проєкологічних технологій для запобігання забруднення підземних і поверхневих вод; - покращення санітарно-екологічного стану водних об'єктів; - покращення санітарно-екологічного стану природних джерел; - покращення якості питної води; - паспортизація водних об'єктів м. Ірпінь, які розташовані на землях комунальної власності; - проведення ремонту водопровідних і каналізаційних мереж
Ґрунти	- впровадження проєкологічних технологій на підприємствах-забруднювачах; - проведення робіт з екологічно безпечного очищення громади від непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин; - постійне вжиття заходів з благоустрою населених пунктів; - відновлення деградованих земель, що потерпають від опустелювання, засух і повеней; - проведення протиерозійних заходів; - зниження рівня розорювання
Флора, фауна, біорізноманіття	- розроблення та виконання місцевих схем та програм розвитку екомережі; - лісовідновлення і лісорозведення; - виявлених цінних територій з рідкісними рослинами; збереження та відтворення цінних природних комплексів, генофонду рослинного і тваринного світу; - влаштування мінералізованих смуг, їх догляд; - збереження середовища існування та умов розмноження тварин, забезпечення недоторканності ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу;

	- збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу; облаштування екологічних коридорів
Ландшафтна та культурна спадщина	- здійснення заходів із охорони і збереження об'єктів культурної спадщини, у тому числі паспортизація та реставрація пам'яток культурної спадщини; - охорона особливостей рельєфу, водоймищ, рослинності та відтворення їх історичного вигляду, збереження візуальних зв'язків пам'ятки з природним і переважно природним оточенням, що має історичну цінність, захист берегових, лукових територій від зсувів і розмиву, укріплення схилів, ярів, їх озеленення; - постійне вжиття заходів з благоустрою населених пунктів; - встановлення охоронних зон навколо об'єктів культурної спадщини
Природно-заповідний фонд	- організація території природно-заповідного фонду та створення ландшафтного заказника або парку «Потоки» в місті Ірпінь; - виготовлення планово-картографічних матеріалів проєктованих до заповідання територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення; - виготовлення й встановлення охоронних знаків та інформаційних аншлаків на об'єктах природно-заповідного фонду місцевого значення; - розроблення проєктів землеустрою з організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду місцевого значення
Умови для рекреації та туризму	- покращення стану рекреаційних зон; - постійне вжиття заходів з благоустрою населених пунктів; - створення нових туристичних маршрутів і розширення мережі туристичних локацій; - розвиток сільського туризму та туризму вихідного дня для активного та сімейного відпочинку в сільській місцевості; - активізація екскурсійних заходів для залучення максимальної кількості учнівської і студентської молоді до екскурсій для ознайомлення з пам'ятками історико-культурної спадщини і архітектури, музеями; - забезпечення безпеки населення на водних об'єктах
Поводження з відходами	- розширення зони обслуговування, збільшення обсягу наданих послуг із вивозу твердих побутових відходів та рідких стоків, забезпечення планово-регулярного вивозу твердих побутових відходів від усіх категорій виробників; - впровадження роздільного збору твердих побутових відходів шляхом просвітницької діяльності про сортування ТПВ, впровадження сортування відходів у закладах освіти; - придбання контейнерів з роздільного збору побутових відходів для населених пунктів; - проведення робіт з екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, переробки, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів; - забезпечення контролю за діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності, що займаються транспортуванням відходів
Здоров'я населення	- впровадження проєкологічних технологій на підприємствах-забруднювачах; - формування екологічної культури населення; проведення екологічних заходів з пропаганди охорони навколишнього природного середовища; - забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя територій і населених пунктів – запобігання порушенням і дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості повітря в населених пунктах, до якості поверхневих вод у місцях інтенсивного водокористування населенням, до якості води, що використовується для потреб питного водопостачання та приготування їжі сільським населенням; - забезпечення сприятливих для здоров'я умов праці, навчання, побуту та відпочинку, високого рівня працездатності, профілактики травматизму і професійних захворювань, отруєнь та відвернення іншої можливої шкоди для здоров'я; - зниження техногенного тиску на здоров'я населення зон екологічного ризику; - запобігати інтродукції видів організмів, характерних для інших природних регіонів, які можуть негативно вплинути на екосистеми, місцеві види або здоров'я населення; - розвиток мережі закладів надання медичної допомоги.

Для контролю стану навколишнього середовища також запропонований комплекс заходів з моніторингу (детальніше – див. розділ 9).

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення

8.1. Альтернативи для планувальних рішень

У рамках стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки як альтернативний було розглянуто «нульовий» сценарій.

При гіпотетичному «нульовому» сценарії не затверджується проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки. Цей сценарій може розглядатися як продовження поточних тенденцій щодо стану довкілля, в тому числі здоров'я населення. Висновки щодо прогнозного стану території представлені у Розділі 2.

8.2. Опис методичних підходів

Стратегічна екологічна оцінка проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки складалась із декількох послідовних етапів, які відображені у структурі Звіту. Основні етапи такі:

- 1) Збір та узагальнення інформації про територію планування. Це – дані про природні умови території та про актуальний стан навколишнього середовища. Проаналізовані дані про кліматичні умови, повітряне і водне середовище, особливості геоморфологічної будови та перебігу сучасних фізико-географічних процесів, особливості ґрунтового покриву, структура використання земель та відкриті (незабудовані) землі; тваринний і рослинний світ, біорізноманіття; природно-заповідний фонд; ландшафти та їхнє значення. Також виконано аналіз стану здоров'я населення на основі статистичних даних.
- 2) Прогнозний аналіз подальшого стану та розвитку території громади, якщо проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки не буде затверджено і місто функціонуватиме у тих умовах соціальної, транспортної і інженерної інфраструктури, що склалася на сьогодні.
- 3) Визначення особливостей природних умов та стану довкілля на територіях, які згідно проєктних рішень проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки мають бути змінені у той чи інший спосіб.
- 4) Спряжений аналіз проєктних рішень і особливостей територій, що підлягають зміні, для прогнозування ймовірних екологічних проблем, пов'язаних із проєктом Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки.
- 5) Детальний аналіз проєктних рішень у контексті особливостей території планування для прогнозування наслідків (вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових; постійних і тимчасових) для довкілля. Розглянуті як негативні, так і позитивні наслідки. Визначені також ймовірні наслідки для здоров'я населення.

Розроблення СЕО спиралося на ряд методичних підходів – аналіз територій, прогнозування, методи аналогій, експертних висновків, картографічні та геоінформаційні методи тощо. Основою аналізу території, комплексного врахування особливостей природних умов, сучасного екологічного стану та планувальних рішень виступали геоінформаційні технології. Геоінформаційні методи застосовані для спряженого і комплексного аналізу різнопланових геопросторових даних.

8.3. Перелік проблемних питань

Проблеми розроблення звіту із Стратегічної екологічної оцінки пов'язані із труднощами у доступі та в отриманні кондиційних і детальних, таких що відповідають масштабу дослідження, вихідних даних. Це стосується всіх без виключення позицій, за якими, згідно законодавства, необхідно виконати аналіз для отримання обґрунтованих висновків про актуальний стан довкілля та його ймовірні зміни. Це – дані про природні умови та компоненти ландшафту, екологічний стан компонентів, здоров'я населення.

Особливо слід звернути увагу на неналежний збір відповідними державними установами даних або взагалі відсутність кондиційних даних про стан (якість, ступінь і показники забруднення тощо) водойм, повітряного середовища та ґрунтів. Відкриті дані, що представлені у Статистичних збірниках, Звітах про стан навколишнього середовища, екологічних паспортах тощо носять загальний характер, узагальнені на рівні адміністративних одиниць не нижче району або на рівні забруднювачів загалом для області, що не дає можливість аналізувати тенденції розвитку ситуації із прив'язкою до конкретних територій і населених пунктів. До того ж такі дані переважно застарілі.

Відсутні у вільному доступі картографічні дані про природно-заповідний фонд та екологічну мережу.

Для виконання Звіту були залучені різноманітні, переважно відкриті літературні джерела та інтернет-джерела. Слід зазначити, що доступні для залучення до роботи джерела надаються у аналоговому (паперовому, скановані паперові) форматі і потребують додаткової тривалої обробки і підготовки для цифрового аналізу, зокрема, у геоінформаційних системах.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля та визначає відповідальним за здійснення моніторингу Замовника СЕО.

Моніторинг стану довкілля та рівня забруднення компонентів природи – ґрунтів, ґрунтових вод (зокрема води в колодязях), поверхневих вод, сільськогосподарської продукції, забруднення повітря тощо як для існуючих впливів на навколишнє природне середовище, так і у зв'язку впровадження ДДП, доцільно здійснювати постійно (не менше 1-го разу на рік). Моніторинг дає можливість порівняти фактичний стан з попереднім та побачити в динаміці змін прогнозовані наслідки, що інформують про якість реалізацію Проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі галузеві системи моніторингу, що можуть бути удосконалені спеціально для цілей СЕО.

Для здійснення моніторингу можливих наслідків необхідно вжити сукупність інституціональних, економічних та організаційних заходів для:

- забезпечення вільного доступу до інформації загального користування за допомогою сучасних геоінформаційних систем та засобів телекомунікації;
- формування мережі автоматизованого моніторингу;
- забезпечення реалізації державної політики у сфері містобудування на відповідній території;
- забезпечення інформаційної підтримки органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, організацій і громадян;
- удосконалення інституційної складової системи моніторингу;

- відкритість даних щодо поточного стану довкілля, компонентів природи та

Таблиця 9.1.

Екологічні індикатори для моніторингу виконання Проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022-2023 роки.

Індикатор	Визначення	Джерело даних
Середньодобовий вміст забруднюючих речовин у атмосферному повітрі	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел	Звіт державної гідрометеорологічної служби, річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища
Утворення відходів (кількість тон на рік, кількість кг на людину). Відходи, як вторинна сировина (тон в рік, % від загальної кількості утворених)	Обсяг зібраних твердих побутових відходів. Обсяг зібраних відходів як вторинної сировини (папір, скло, пластик і т.д.).	Звіти підприємств, що надають комунальні послуги. Річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища.
Якість питної води	Відповідність якості питної води санітарно-гігієнічним вимогам.	Звіти лабораторних досліджень підрозділу МОЗ України.
Спорудження каналізації	Протяжність каналізаційних мереж (км), пов'язаних зі станцією очищення стічних вод.	Звіти обласної ради.
Показник лісистості території області	Заліснення непридатних для ведення сільського господарства земель, створення лісових захисних насаджень вздовж водних об'єктів та полезахисних смуг.	Звіти обласної ради, звіти галузевих установ, аналіз космічних знімків
Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг	Протяжність встановлених водоохоронних зон та прибережних захисних смуг (км), протяжність винесених в натуру прибережних захисних смуг та водоохоронних зон (км).	Звіти обласної ради. Річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Ймовірність транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у результаті прийняття та впровадження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської ОТГ на 2021 рік – **не прогнозується**.

Необхідно брати до уваги і той факт, що питання розгляду транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення може ускладнюватись через те, що суміжна країна – Республіка Білорусь – не є підписантом Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті. Таким чином процедура проведення транскордонних консультацій в рамках процедури СЕО не врегульована міждержавними домовленостями.

РЕЗЮМЕ

1. Проект Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки розроблено з метою поліпшення умов життєдіяльності громадян на основі розвитку економіки як базису для підвищення рівня зайнятості, зростання доходів населення, зниження рівня інфляції через розширення пропозиції товарів і послуг; підвищення стандартів життя, розвиток людського і соціального капіталу шляхом поліпшення якості та більшої доступності освіти і медичного обслуговування, підвищення дієвості і стабільності соціального захисту громадян; покращення стану навколишнього природного середовища та забезпечення екологічно збалансованого використання природних ресурсів; створення більш прийнятних умов для ведення підприємницької діяльності; удосконалення податкової системи; налагодження державно-приватного партнерства і створення ефективних стимулів для інвесторів; відновлення довгострокового кредитування реального сектору економіки та домогосподарств; підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг, нарощення їх експорту та створення умов для імпортозаміщення, на основі аналізу соціально-економічної ситуації в Ірпінській міській об'єднаній територіальній громаді і місті за попередній рік, визначення зовнішніх і внутрішніх чинників, які стримують розвиток та шляхів їх подолання, а також напрямків розвитку на найближчі роки. Пріоритетами розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік визначено: соціальна, гуманітарна сфера, реальний сектор економіки, сфера житлово-комунальних і охорона навколишнього середовища. Зміст та основні цілі проекту ДДП відповідають завданням, заходам програм і результативним показникам низки документів державного планування, зокрема: Основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року; Державній стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки; Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки і Плану заходів з її реалізації у 2021–2023 роках; Програми охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2019–2022 роки; Обласної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року; Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки.

2. Протягом останніх років зберігається тенденція до збільшення чисельності населення не за рахунок природного приросту, а за рахунок міграційних процесів. Обсяг приросту населення протягом січня-вересня 2020 р. має найбільше позитивне значення серед ряду міських поселень Київській області та становить 2 734 особи (міграційний приріст – 2 899 осіб, природне скорочення – 165 осіб). Найбільш гострими проблемами здоров'я населення визначено, зокрема, низький рівень народжуваності; високий коефіцієнт старіння; ріст навантаження на працездатне населення за рахунок росту кількості непрацездатного населення.

3. Проект Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки враховує низку зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на різних організаційно-управлінських рівнях, зокрема такі: міжнародні зобов'язання, норми національного законодавства у сфері охорони довкілля, а також норми регіональних природоохоронних ДДП. Окремі положення природоохоронних міжнародних зобов'язань і нормативно-правових та законодавчих актів безпосередньо покладені в основу розробленого проекту Програми, інші – мають опосередкований вплив, однак заходи оцінюваного проекту ДДП будуть сприяти досягненню їх цілей.

4. Більшість цілей і завдань проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022–2023 роки сприятиме покращенню стану довкілля громади, чинитиме позитивний вплив на стан компонентів природи та соціальне середовище, зокрема здоров'я населення. Зокрема, покращенню екологічного стану сприятимуть заходи, пов'язані із розвитком комунальної сфери, комплекс заходів із підвищення рівня енергоефективності, що має забезпечити зниження рівня викидів і скидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря, водойми і ґрунти. Посилення ефекту позитивного впливу на довкілля у вказаних сферах забезпечується через впровадження комплексу заходів із дотримання екологічної безпеки, удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами. Особливо слід наголосити на запланованих заходах із налагодження менеджменту вже існуючих об'єктів ПЗФ, що дозволить більш ефективно реалізовувати вимоги охорони природи, підтримки ландшафтного та біорізноманіття. Розроблення і впровадження містобудівної документації сприятиме еколого орієнтованому раціональному використанню територій та природних ресурсів.

5. Негативний вплив на довкілля у зв'язку із цілями Програми пов'язаний із реалізацією інфраструктурних проєктів у галузі дорожнього будівництва, будівництва житла та створення нових промислових підприємств. Реалізація нових проєктів пов'язана із вилученням вільних земель, інтенсивним перетворенням ландшафтів, створенням нових джерел викидів і скидів, шкідливих для людини (викиди в атмосферне повітря, шумове забруднення, скиди у поверхневі води тощо). Мінімізація таких негативних впливів можлива за використання новітніх технологій запобігання надмірним викидам і скидам, зниження рівня вмісту забруднювачів у них, забезпечення ефективного функціонування систем видалення відходів.